

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 322.

Scrieri nerancate nu se primesc.

Anul VIII.

NUMĂR DE DUMINECĂ

Nr. 14.

CRISTOS A'NVIAT!

„Eu sunt lumina
și adevărul“...

(Ev.).

(s.) Trup omenesc luând, Dumnezeu om s'a făcut, pentru a da pildă oamenilor, de umilință, spre înălțare; de jertfă, pentru mântuire.

Om s'a făcut Dumnezeu, pentru a în-sufla omenirii o nouă viață pământească, întemeiată pe iubire, și pentru a deschide ușile eternei lumini, celor-ce se frământau în orbita patimilor...

Și cuvântul celor mari și tari ai vremii, când Dumnezeu pogorât era între oameni, care a fost oare?

«Răstignește-l, răstignește-l pe el!»

Și răstignitu-l-au pe cel mai curat de cât flacăra, mai luminat de cât strălucirea soarelui, mai iubitor de cât tot ce lumea poate în înțelepciunea sa să-și închipuiască despre lăpădarea de sine...

Atât de mult a iubit Cristos lumea, în cât pe sine s'a dat pentru dînsa, încât dă pildă și cere credinciosului său:

Iubește pe vrăjmașul tău!

Și divinelor sale precepte întâiul și de-avîrșitul slugitor El l-a fost...

Ear noi, cei-ce astăzi închinăm-ne a-celor sublime precepte, cei-ce în Mântuitorul nostru Iisus Cristos recunoaștem întrupate lumina și adevărul, cei-ce în pornirile lui nu putem vedea de cât iubirea, — oare în ce chip ne dovedim pietatea și credința noastră față cu Dumnezeu?

... Nu este nici ziua nici cîșul, ca astăzi sufletele să ne ispitim...

«Aceasta este ziua, care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'însa!»

Căci a înviat Domnul, lumina fără de sfîrșit, ca să lumineze pururea înaintea oamenilor. A înviat Cristos, zdrobind păcatul, umilind slăbiciunea și sălășluind între oameni credința în biruința adevărului și iubirei...

Nimic nu este mîngăitor în lumea aceasta de cât iubirea; nimic nu va fi stăpîn în lumea aceasta de cât adevărul!

Și dacă pizmă, răutate, păcate și slăbiciune ne apasă, — să luăm, după divinul exemplu, crucea noastră, și să o ducem la «Golgotha».

Și când a adevărul și binelui fericitoare biruințe le serbăm, în marea și lu-

minata și a Invierii, ce se cuvine nouă a face, cum ni-se cuvine să fim?

Și dacă nedreptăți, goane, suferințe îndurăm — este tot crucea ce ni-s'a împlinit s'o purtăm; s'o purtăm, cu inima smerită, cu sufletul curat, cu nădejde în Dumnezeu; cu convingerea, că celui vrednic nu-i este greu jugul Domnului, — căci numai după Golgotha a urmat Invierea...

Să nu lăsăm inima durerei, ci avîntului sufletului drum să dăm, spre înălțare.

Să ne urmăm drumul cu ochii inimii spre Cel de sus, — Și Dumnezeu va întări pașii noștri, va îndrepta cărările noastre.

Și când vrăjmașii noștri striga-vor asupra neamului românesc: «Răstignește-l!», atunci crucea luând-o s'o ducem și să grăim cuvântul adevărului, menit ca trup să se facă... și va birui Cuvântul orgia neamurilor de farisei și judecători ai mântuitorului cuvânt, care dintru început a fost și cât lumea va fi, mărturisind adevărul și iubirea...

... Lăsați și uitați ale voastre nevoi, în ziua biruinței luminei, adevărului și iubirei, asupra întunerecului, falsității, dușmăniei, — și cu prăznuire să cântăm cu toții:

Cristos a'nviat!

Suvenirii de Paști.

Fiului meu Ionel.

(Fragment.)

Fostam și eu odată, puțul meu, ca tine, tiner student, bobocel frumușel plin de viață și speranță.

Eram și eu și frații mei din toamnă până'n vară respirați prin diferite orașe, pe la școli, căci bunii noștri părinți și unica cămașă și-ar fi jertfit-o pentru a ne crește cât mai bine.

Iernile întregi le asudam și eu ca tine dragul meu, în lupta cu lecțiile multe, și cu nespuse dor așteptam ivirea dulcele primăveri, îndeosebi pentru că aducea cu sine și sfintele sărbători ale Paștilor.

În sinul familiei părinților mei ziua mare a Paștilor era o zi de completă, pot zice chiar ideală fericire familială.

Iubiții mei părinți țineau atât de mult, ca pe praznicul sftelor Paști să ne adune pe toți fi în jurul lor la caminul părintesc, încât dela Arad, Budapesta, Sibiu, Beiuș, Lipova, unde era unul ori altul dintre noi la studiu, pe acea zi sfîntită aveam să sosim fie-care acasă, ori-cât făceau speșele de călătorie.

Cu ce dor așteptam noi, băeții, momentul, când să ne aruncăm în brațele scumpilor noștri părinți! Și totuș; ce era neastîmperatul dar încă neînțelesul nostru dor pe lângă marea dorului, ce valuri bătea în pieptul dulcele noastre măicuțe și a bunului nostru tată, începând deja cu săptămîni înainte de Paști.

Tata vinea în calea noastră cu trăsura pîn' la stațiunea trenului. Se ascundea să nu-l obser-

văm și deodată se arunca asupra noastră cu dulcile-i sărutări și îmbrățișări. Apoi ne urcam în trăsura, ca să continuăm drumul spre satul nostru.

Pe drum prima întrebare a tatălui nostru era: *testimoniul*? Nu duceam nici un caliculi slab acasă și astfel peste chestia asta repede și fără emoții treceam. Atunci urmau întrebări și povestiri reciproce despre toți și toate. Tata, dragul, ne privea lung și compara; crescut-am mult, mai slabî ori mai plini suntem?

Drumul pîn' la sat era de 10 kilometri, dar nouă ne părea întreit de lung. Aveam pe tata cu noi și totuș imens ne mistuia un dor nedescrisibil. Era *dorul după — mama dulce!*

Știu, scumpul meu Ionel, că chipul ambelor tale bunice iubitoare, cari atât de mult te adorau, vecinic întipărit o se rămăie în inima ta. Soartea a vrut așa, ca pe ambele să le pierdem în restimp de un an.

Ție însă numai bunică ți-a fost acel ideal de femeie, care azi sub crucea de marmor alb din morminții dela dealul viilor își doarme somnul etern. Mie și fraților mei *mamă* mi-a fost. Mamă în înțelesul cel mai ideal și mai sfînt al acestui concept etic atât de măiestros.

Mamă...! Sfînt nume. Oare în stare ești tu, dragul meu, să cuprinzi cu priceperea ta tot, ce exprimă acest cuvînt sublim? Pentru-că, Doamne, pe asta lume cei mai mulți și cele mai multe nici idee n'au despre adevăratul înțeles etic al numirei de „mamă“.

Femeile *moderne* și ele i-și arogă toate drepturile la atributele numelui mamă, simplu pe temeiu, că nolens-volens, au fost silite a da viață unei noaue ființe omenești. Nou născutul

suge la pieptul unei *doice*, mai tîrziu ajunge pe mâinile unei *pește*, apoi pe ale *guvernantei* ori ale *creșcătorului*.

Mama *modernă*, intră și ea câte-odată în „odaia copiilor“, să și joacă puțintel cu păpușicele vii, dar — nu poate sta mult cu ei, că vezi Doamne, are a face și a primi visite, apoi prăvăliile și cusutoarele și în general *datorințele sociale*, consumă tot timpul liber... Dar ea totuș să ține a fi „mamă“, pentru-că „a născut cu multe suferințe...“

Nu mamă modernă ci tip măiestros de *mamă antică* a fost mama mea, adînc regretata ta bunice. Nu era jertfă, ce ea nu ar fi adus-o pentru fericirea și binele nostru, a copiilor ei. Pentru noi și prin noi trăia ea pe aceasta lume și zece vieți de avea, bucuros le jertfea pentru a ne fericii pe noi.

Dar să revin la istorisirea începută. În fine intram cu trăsura în curte. Dulcea mamă cu lacrimi de bucurie în ochi ne ieșea în cale. Urmau sărutări fără sfîrșit. Noi îi apucam mâinile, ea ne săruta obrazii, fruntea, ochii, pîrul și de scăpa pe unul, apuca pe celalalt.

Efectul scenei era, că dragul tată, par'că n'ar fi fost în calea noastră, ne lua și el a doua oară la rîndul sărutării și îmbrățișărilor.

Intram în fine peste prag. În casa părinților mei domnia o ordine și curățenie esemplară. După o cină scurtă de post ne culcam de vreme, ca să ne sculăm apoi des de dimineață pentru a asista la actul Invierii Domnului.

Mama alduita nici nu se culca. Ea avea încă lucru mult de isprăvit. Alături, colacii și păsărelele, ouele roșii, toate trebuiau pregătite.—

SĂ STĂMGATA!

După statistica dela 1897—98, învățământul public din Ungaria prezintă următorul tablou:

Erau școli maghiare	10.173
„ „ româno-maghiare	742
„ „ germano-maghiare	806
„ „ slovaco-maghiare	1.249
„ „ ruteano-maghiare	302
„ „ croato-maghiare	125
„ „ sërbo-maghiare	200

Resultă din acest tablou că mai ales printre Slovaci s'au făcut cuceriri mari favorabile maghiarisării. Intr'adevăr numai între Slovaci școli mixte (maghiaro-slovace) sunt aproape atâtea câte sunt, de pildă, între Germani și Români socotiți la olaltă.

Și mai clar se vede situația din următorul tablou:

Față de școlile mixte de mai sus au fost, înainte cu cinci ani

școle curate românești	2244
„ „ slovacești	558
„ „ germane	387
„ „ sërbești	135
„ „ rutenești	105

Românii au deci aproape de cinci ori mai multe școli decât Slovaci, deși în Ungaria sunt tot atâția Slovaci câți Români. Ori, Românii *singuri* au de *două ori* atâtea școle câte au celelalte naționalități *împreună*.

Tot așa de îmbucurătoare este, pentru noi, și frecventarea școalelor.

Din cei 2,925.305 copii obligați să umble la școală au fost:

de naționalitate maghiară	1.502.820
„ „ română	492.624
„ „ slovacă	349.032
„ „ germană	346.019
„ „ ruteană	87.883
„ „ sërba	80.162

In ceea-ce privește deci **jertfele** ce aducem pentru școlile noastre, suntem întâi: *școlile române sunt toate confesionale și sunt susținute de comunele parohiale, fără ca din budgetul statului să ni-se dea ceva, până ce școlile ungurești parte covârșitoare se*

Păsarea cea mai mare era a lui Nițu, urma apoi cea a lui Ghenie, după aceea a lui Nanu și în fine cea a Lucreției.

De gâta pe la 11 ore din noapte cu toate prăjiturile, urma apoi îngrijirea de hainele și albiturile noastre. Fie-care aveam, dela cămașă până la pălărie, tot nou pe Paști. Și mama scump și dragă, toate le pregătea cu cea mai mare îngrijire, apoi veghia, ca să nu ne scăpăm cu somnul, întârziindu-ne dela Inviere.

Treziți, ne îmbrăcam iute. Ni era ușor, toate le aveam îndemână, până și lumina, cu care aveam a încunjura sânta biserică.

După Inviere, la sfârșitul utreniei, luam paștile, apoi haid acasă. Mama ne aștepta cu masa întinsă, cu colacii păserei și ouăle roșii.

Și să începea ziua de Paști, ziua care în veci nu o pot uita. . .

Drag orfanul meu! Tu, căruia soartea vi-tregă nu ți-a lăsat a avea o mamă antică, ci numai o mamă modernă, azi mamă de fel nu mai ai. Vino la pieptul meu, scump fiu al meu, vino, să-ți povestesc singur numai ție, ce simțesc eu în ziua mare a Invierii, ce suvenir dulci am eu legate de aceasta zi, începând dela anul mei de copilărie, până la cel de martiriu, ca tu pe pieptul meu și eu pe al tău să ne plângem plânsul. așteptând ca și nouă să ne învie din morți. . . *Fericirea.*

Tata Nițu.

susțin din banii statului (va să zică dați și de noi!). . .

In ce privește frecvența, adevărat că Germanii sunt întâi. Un milion și ceva de suflete. Germanii dau școlilor cam tot atâția elevi câți dau cei 3 milioane Slovaci și aproape cât și cele 3 milioane Români. Ce folos însă; partea cea mai mare a școlilor în care învață Germanii (indeosebi cei din Ungaria propriu zisă, Sașii și-au apărut școlile confesionale) sunt — *ungurești!* Din interes material ori din lipsa sentimentului național, Germanii și-au cedat rînd pe rînd școlile, care au devenit astfel școle de stat maghiare.

Singura cetate inexpugnabilă este școala română.

Tocmai de aceea să ne și așteptăm ca guvernul mai ales în contra noastră să ia măsura. Li-a intrat adică în cap. . . ideta. Vor un stat unitar național. Fac deci cu ori ce preț școli de stat și unde numai li-se oferă prilej și indeosebi *pretext*, caută să slăbească învățământul nemaghiar.

Ear că guvernul Tisza vrea și în privința aceasta să se arate strașnic, este indeobște cunoscut. Insuși contele Tisza a spus-o că va strânge naționalitățile, silindu-le ca în școlile lor limbei maghiare să dea o grijă mai mare, »ca astfel fiecare elev nemaghiar să știe vorbi și scrie ungurește«... Și mai bine a precizat lucrurile ministrul Berzeviczy, cu privilegiul anchetei inspec-torilor. . .

Se anunță acum că ministrul de culte și instrucțiune publică a și întocmit proiectul de lege menit a duce cu un pas mare înainte — *maghiarizarea*.

In ce spirit s'a făcut acest proiect, dacă ar mai fi îndoiești și după declarațiile lui Berzeviczy apoi declarația pe care un înalt demnitar de stat (din ministerul de culte) a făcut-o unui redactor dela *»Magyar Szó«* este de natură a împrăștia ori ce nedumerire.

»E sigur — a zis înaltul funcționar — că de aci încolo fiecare elev ieșit din școli de ale naționalităților va trebui să știe perfect ungurește. . . In privința aceasta reforma va cuprinde *măsuri coercitive*. Reforma va fi însă ceva nou nu numai în privința instrucțiunii limbei maghiare ci și în ceea ce privește *spiritul din școlile naționalităților și confesionale*. Un articol din viitoarea lege zice adică: »Tinerimea se va crește în spirit *patriotic*«... Ear luând în considerare că pe viitor controla va fi mult mai aspră în școlile naționalităților, se poate susține că pe d'oparte știința limbei ungurești își va face intrarea în cele mai înverșunate școli naționale, ear pe de altă parte va fi izgonită din aceste școli ori-ce înverșunare națională, ori-ce gândire potrivnică ideii de stat maghiar. Dacă s'ar întâmpla să nu dispară de bună voie, *proiectul cuprinde niiele de fer cu ajutorul cărora să fie isgonită*«.

Suntem deci preveniți din vreme de cele ce au să se întâmple.

E datoria noastră sfântă să ne îngrijim și noi de pe acum, ca loviturilor să opunem rezistență bărbătească. Când guvernul făurește proiecte de legi țintind la slăbirea culturii noastre, noi să ne dovedim și mai isteți întru ridicarea zidurilor de apărare și gata să fim la ori-ce jertfă... Altfel valorile soviniștii sëlbatice într'adevăr au să dărîme cea mai mare cetate a noastră: școala!

Despre Introducerea limbei românești în biserica Românilor.

Discurs rostit la 21 Martie (3 Aprilie) 1904 în ședință solemnă a Academiei române din București

sub președința
M. Sale Regelui
de
Ioan Bianu.

Sire,
Alteță Regală,
Domnilor Colegi,

S'au împlinit în zilele trecute douăzeci și cinci de ani, de când mă aflu în serviciul Academiei. Bunavoința cu care am fost întâmpinat aici dela început nu s'a împușinat, ci mai virtos a crescut an cu an și s'a întins la toți membrii acestei instituțiuni, dintre cari mulți nu mai sunt astăzi de față între noi. Toții au apărțiat cu atâta bunătaie lucrarea mea, în cât la 25 Martie 1887 m'au ales membru corespondent și m'am legat astfel cu totul de această instituțiune, spre care ca și către un Olimp al culturii naționale a neamului meu, eram obișnuit din copilărie a vedea îndreptate privirile tuturor, în orașelul școlar al Blajului, unde am crescut. Domniile-Voastre ați întins acum doi ani bunăvoința față de mine până la treapta cea din urmă, dându-mi scaun și glas hotărâtor alături de Domniile-Voastre în acest templu al culturii întregului nostru neam.

Este prea firesc că o emoțiune greu de stăpânit să frământa sufletul meu acum, când voiu să-mi ocup locul, la care m'ați chemat între Domniile-Voastre, în modul solemn indicat de legea fundamentală a Academiei; și emoțiunea este cu atât mai puternică, cu cât nimeni nu știe mai bine de cât mine cât de puțin am făcut din cât aș fi dorit eu însumi, și mai ales din cât ar fi trebuit să fac, spre a fi cucerit cu deplin merit locul, la care Domniile-Voastre m'ați chemat, judecând cu bună voință puținul ce am putut face.

Despre un lucru sunt însă deplin convins și sunt încredințat că sunteți convingși și Domniile-Voastre: că am dat și dau Academiei tot sufletul, toate puterile mele. Numai astfel pot înțelege toată bună voința arătată mie de Domniile-Voastre de un întreg pătrar de secol și încoronată acum prin acordarea onoarei celei mai înalte, spre care poate năzui un cărturar român.

Așa fiind, simțemintele mele de recunoștință nu-mi este cu puțință și nici nu încerc a vi-le exprima; un singur lucru vă declar însă cu toată solemnitatea acestei zile — pentru mine cea mai solemnă a întregii vieți — că precum până acum, așa voiu da și în viitor tot sufletul meu, toate puterile mele, pentru creșterea și întărirea Academiei Române menită a împrăștia raze de lumină și de încălzire națională în toate colțurile pământului, unde trăesc Români și se vorbește limbă românească

Sire,
Alteță Regală,
Domnilor Colegi,

Ce subiect mai potrivit aș fi putut alege pentru cuvântarea mea de astăzi de cât să vă vorbesc despre limba românească, a cărei studiere și cultivare a fost ideea inițială, misiunea sublimă, a înființării Academiei noastre? Ce poate avea pentru noi un interes mai viu de cât să studiem organismul, să cercetăm fazele prin care a trecut limba noastră până acum? Ce misiune mai înaltă, mai nobilă, mai sfântă, ar putea avea o instituțiune de a îngriji să se mențină tot-deauna unitatea și să asigure buna dezvoltare în viitor a acestei limbi, care unește și trebuie să unească în veci într'un singur tot întreagă gândirea întreg neamului românesc, să stabilească legătura organică între cele mai strălucite saloane, cei mai mari învățați, cei mai geniali poeți, cei mai elocuenți oratori și bărbați de stat, — cu cele mai modeste șezători de sat, cu ciobanii, cari cântă pe lângă turme, cu voinicii cari cântă după coarnele plugului, cu fetele cari cântă la seceră și cu

moșnegii și babele cari povestesc nepoților cu farmec neasemănat povești minunate și întâmplări din vremile de demult?

Academia Română și-a deschis rostul în lume la 1 August 1867 vorbind Românii, care aștepta cuvântul ei dător de viață și de direcție, prin glasul atât de autorizat al vecinic neuitatului Timoteiu Cipariu, care a proclamat — între altele — datorită acestei instituții „de a îngriji“ ca limba română să scape de tot jugul despotismului sub care de „secolii a gemut.“ Și Cipariu avea adâncă cunoștință despre mulții secolii în largul cărora biata noastră limbă, această scumpă comoară a sufletului românesc, a stat sub jugul despotismului altor limbi, ale cărui urmări cu durere le simțim până astăzi și le vom simți încă multă vreme, căci sunt cauzele de întârziere ale dezvoltării culturii noastre.

Mă voiu sili să expun înaintea D-voastre astăzi fazele principale ale unei laturi a izbâditelor năzuințe de emancipare a limbii românești de sub „jugul despotismului“ limbilor străine, despre care cu atâta amar vorbea Cipariu la 1867, și anume despre năzuințele prin care în secolii XVI XVII și XVIII limba noastră a ajuns a fi, la noi, limba cultului religios, limba bisericească, limba rugii. (Va urma.)

Urbán Iván și — America.

Există în Arad o foaie, organ semi-oficios al fișpanului Urbán Iván. Proprietara acestei foi este o asociere comercială, compusă din agrarii acestui comitat, în frunte cu fișpanul Urbán Iván și cu soacra acestui comitat nefericit, domnul Vásárhelyi László.

Că ziarului „Arad és Vidéke“, nu-i merge prea bine, se cam știe. Dar ori cât i-ar costa pe susnumiții corifei agrari susținerea organului lor redactat de dl Schröder, pe noi mult nu ne interesează.

Ne interesează însă, ba chiar ne scârbește, că domniile aceștia numai întru a-și scărița jertfele, cari trebuie să le aducă pentru susținerea domnului Schröder pe piața de declarații în „loc deschis“ a Aradului, nu se sfiesc a admite, ca organul lor „Arad és Vidéke“ să publice pe bani bunți astfel de inserat, a căror publicare este egală cu cea mai scârboasă tradare de patrie.

Știm adică, că emigrarea populației noastre la America a luat în anul din urmă atare dimensiuni, în cât chiar și guvernul țării s'a aflat îndemnat a lua măsuri întru împedecarea posibilă a acestui rău, ba a prezentat dietei un proiect de lege, care țintește a împedea emigrarea în America și în cât aceasta n'ar succeda, cel puțin a mijloci ca emigranții să nu ajungă pe mâinile agenților din Hamburg și Brema, cari formal îi despoaie și de ultimul lor filer.

La vestea prezentării acestui proiect de lege din partea guvernului ungar, spaimă i-a cuprins pe agenții mijlocitori de emigrări din Hamburg și Brema. E vorba să cază dela sutele de mii coroane, ce le câștigau anual de pe spinarea nefericiților cari luau lumea în cap, plecând spre America.

Acești agenți încearcă acum a paraliza pornirea guvernului ungar prin fel și fel de metehne. Una din aceste este, că au inundat lumea cu publicații, în cari agită și mai departe pentru emigrări per Hamburg și Bremen, cerând avansuri de 20 coroane pentru mijlocire.

Și ce să vezi? Organul fișpanului Urbán Iván, „Arad és Vidéke“, susținută de asocierea comercială, al cărui membru este

și fișpanul, fiul său și don Laslo de Quijotte, cu câte 2000 coroane, — organul zis guvernamental, care se dă a promova intențiile guvernului ungar, publică pentru plată grasă în Nrul său de 7 April a c. un *reclam al agentului de emigrare Missler F.*, din Bremen, în care acesta invită publicul emigrant să nu se folosească de agențiile instituite de guvern, ci să se arunce în brațele D-sale, trimițându-i arvună de câte 20 coroane.

Gratulăm d-lui prim ministru Tisza la un astfel de fișpan, cum este protejatul d-lui Schröder, Ilustritatea Sa Urbán Iván, membrul asocierii comerciale a foii „Arad és Vidéke“!

Răsboiul ruso-japonez.

Știrea cea mai interesantă a zilei de azi este, că țarul Nicolae de curând va merge pe câmpul de război. Probabil că la asta l'a îndemnat pe țarul cel cu idea desarmării intențiunea micadului, care precum s'a vestit zilele trecute, însuși va diriga operațiunile militare în Coreea. Astfel țarul imitează simplu pe micad, în cazul cel mai rău însă verosimil că prin prezența sa voește să toarne nițel suflet în masse, cari par a nu fi deloc entusiasmte — ca tot-de-auna — de idea extinderii rusești.

De altcum usul acesta corespunde tradițiunii țarilor. Și țarul Nicolae I. a luat parte la războiul din 1854—55 la Crimeea, Alexandru III la campania contra Turciei din 1877—78. Astfel nu este ceva extraordinar, dacă și Nicolae II s'ar osteni până în Mandșuria. Asta însă probabil abia mai târziu va fi, de oare-ce comandantul suprem, generalul Kuropatkin a declarat, că numai atunci va începe campania serioasă, când va avea 400.000 soldați la dispoziție.

În Coreea situația este aceea, că Japonzii mereu debarcă la trupe și își întăresc pozițiunea de-alungul râului Jalu — ear Rușii numai cu mari dificultăți pot da nainte. La astea se mai adaugă și neîndestulirea generală a supușilor Țarului, cari caută a profita de situațiunea actuală pentru a storce ceva concesiuni constituționale dela împărat și guvern.

O eventuală erupțiune neîndestulirei pe întreaga linie în Rusia fără îndoială că n'ar fi cu puțință să fie oprimată, fiind arma ta legată în Extremul Orient așa că Țarul strâns între două uși, ar fi silit să cedeze spiritului timpului, presupunând, că destinul nu va fi așa de crud față de antocratul puternic la aparență, pentru a-l sili să cedeze și vocii imperiative a Japonezilor: *Afară din Mandșuria!*

De altcum se vestește din sorginte necunoscută, că între beligeranți s'a dat o luptă crâncenă, dar știrea aceasta până în acest moment nu este confirmată.

Telegrame de azi:

Varsovia, la 7 Aprilie. Cu toată hotărârea se vestește că țarul curând va pleca pe câmpul de război.

Londra, 8 Aprilie. Japonzii lucră cu încordare supraomenească pentru a-și întări poziția pe fărâșul drept al fluviului Jalu.

Berlin, la 8 Aprilie. Azi în întreg orașul a fost răspândită știrea isvorită din sorginte necunoscută, că între Japonezi și Ruși s'a dat o luptă crâncenă. Această veste însă n'a fost confirmată.

Craevia, 8 Aprilie. În Polonia rusească se întărește tot mai mult dispozițiunea ostilă față de Ruși.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 8 Aprilie 1904.

PAȘTILE.

Paștile sunt sărbătoarea învierii și a vieții preamărite: sărbătoarea care vestește, că moartea nu e scop, nu e sfârșit și că taina vieții și a existenței este preamărirea. Pe peatra răsturnată stă Christ preamărit și zice: „eu sunt viața, voi săpătorii, eu sătrăesc, voi să uciideți, eu să dau viață ear voi să îngropați“. În adevăr așa este. Omul să ucidă, viața individuală și socială să suprimă și să învenineze: la asta se pricepe; dar a trăi, a da viață și a se preamări nu știe; gravitează spre stricăciune și a învățat să se închine nimicirii. Moartea și nimicirea i-se presentă ca o îmbulzitoare dar imposantă putere, în fața căreia dînsul e ca și pasărea în fața ochilor înfricoșat schinteietor a șerpelui-boa; i-se închină stupid dar nu se poate emancipa de sub fâgăduință și puterea dușmană a o înfrânge nu e în stare.

Omul și omenirea este marele săpător; duh și viață nu se prinde de operele și tendențele sale.

Viața individuală, cum și socială numai în puterea vieții dumnezeiești se poate crea. Viața dumnezească este împărăția lui Dumnezeu în sufletele singurate, și împărăția lui Dumnezeu, ca validitate a adevărurilor sociale și organizare mai dreaptă, mai nobilă și mai înaltă în marea umanitate. . . .

Peste câte-va ceasuri troparele învierii vor răsuna în toate bisericile române. Incepe un șir de zile de mare praznic, zile de liniște sufletească și de bucurie. Obiceiuri păstrate din bătrâni își redeschid farmecele. Popor și cărturari, tineri și bătrâni au timp de reconciliare de-a sta la sfat cu conștiința, de-a privi în trecut și a croi vișuri în viitor.

Fie, ca sfințele de viață dătătoare sărbătorii ale Paștilor, s'apropie în dragoste frățească pe toți fiii neamului acesta, care nici-odată n'a străbătut mai grele vremuri și n'a avut mai mare lipsă de dragoste și frățească înțelegere.

— **Călătorii lui Loubet în Italia.** Se depeșează din Paris: În timpul petrecerii lui Loubet în Italia Regele Victor Emanuel și președintele Loubet vor lua în revistă în Neapole flota italo-franceză, ear după acest act președintele se va imbarca pe vaporul *Marseille* și va călători la Genua și de acolo napoi în Franța.

Cu prilejul acesta ministrul de externe Delcassé se va întâlni cu secretarul de stat *Merry del Val*. După *Figaro*, este fără nici o îndoială că Loubet va cerceta pe Papa.

— **Concertul Popovici-Dima.** Anunțat deja că celebrii noștri artiști: D-na Maria Dima, Dumitru Popovici și George Dima vor da pe timpul sinodului eparchial un concert public în Arad, în sala cea mare dela Crucea-Albă. Primim azi deja și invitațiile din care vedem că acest concert se va da *Marți la 6/19 Aprilie*. Credem că nime nu va scăpa prilegiul de a asculta pe cei mai distinși artiști români, cari au adus și în străinătate cinste numelui românesc.

Am primit următoarea invitație:

Invitare. Cu tot respectul vă invităm la Concertul Popovici-Dima care se va da în Arad Marți la 6/19 Aprilie 1904 în sala dela hotelul „Crucea Albă“. Inceputul punctual la 8 ore seara. Prețul de intrare: Locul I. 5 coroane, locul II. 4 coroane, locul III 2 coroane, stalul 2 coroane. Galerie: rîndul I. 2 coroane, rîndul II. și III 1 cor. Locurile lângă perete: Numerii 1—10 (dreapta și stînga) 3 coroane, numerii 11—20: 2 coroane. *Biletele se pot procura dela librăria Petru Simion în Arad (Strada Deák-Ferencz, casele Bonciu) și în seara concertului la cassă între orele 7—8.*

PROGRAMUL CONCERTULUI:

- I.
- R. *Leoncavallo*. Prolog din opera „Bajazzo“. — Dumitru Popovici.
- a) *G. F. Händel*. „Verdi prai“, arie)
din opera „Alcina“)
- b) *R. Strauss*. „Traum durch die Dämmerung“) Maria Dima.
- c) *E. Krieg*. „Im Kahne“)
- a) *H. Kirchner*. „Solomoane căpitane“) D. Popovici.
- b) *Linaru*. „Prinde-mi-te-aș“)
- a) *F. Liszt*. „Loreley“)
- b) *H. Wolf*. „Mein Liebster singt“) Maria Dima.
- c) „Ich hab' in Penna“)
- a) *C. Loewe*. „Erl König“) D. Popovici.
- b) „Hinkende lamben“)
- II.
- a) *G. Dima*. „Dorintă“)
- b) „Pe când soarele de vară“) Maria Dima.
- c) „Leagăn verde“)
- a) *G. Dima*. „Mugur mugurel“)
- b) „Stil tu măndro“) D. Popovici.
- c) „Hop țurcă-furcă“)
- a) *C. Loewe*. „Spirito Santo“) Maria Dima.
- b) „Kleiner Haushalt“)
- a) *F. Schubert*. „Am Meer“) D. Popovici.
- b) *R. Schumann*. „Ich grolle nicht“)
- a) *I. Scarlatescu*. „Doină“)
- b) *H. Kirchner*. „Foaie verde de bujor“) Maria Dima.

— **Accidentul unui principe.** Se depeșează din Berlin: *Leopold Frideric* principe prusian reîntorcându-se dela alergările de cai din Berlin cu automobilul, a suferit un grav incident. Automobilul s'a lovit de un car cu povară. Automobilul s'a resturnat. Principele și-a scrintit piciorul. Împăratul Wilhelm a fost avisat despre accident.

— **Mobilizare.** Sub titlul acesta »B. H.« de ieri scrie: Din fond demn de încredere suntem informați, că în ministerul de războiu din Viena alaltăieri s'a ținut sub președința unui colonel consiliu, la care au participat toți reprezentanții principali ai căilor ferate austro-ungare. Consiliul a discutat că în *casul mobilizării* în ce chip vor transporta soldații, tunurile și munițiunea în Macedonia. Acesta n'a fost consiliul ordinar din fiecare an, ci *extraordinar*.

— **Atentat contra regelui Spaniei.** Se depeșează din Barcelona: Când Regele *Alfons*, erii a părăsit expoziția muncitorilor, o *petardă a explodat*. Două inși au fost grav răniți. Un *anarchist a fost deținut*. Asistența regelui a fost cuprinsă de spaimă.

— **Instalarea noului episcop sârbesc în Timișoara.** În 28 April st. n. se va instala nou sfințitul episcop Dr. *George Letici* în scaunul de episcop în Timișoara. Actul instalării va fi împreună cu mari solemnități. S'a compus un comitet de arangiere a solemnităților.

— **Francisc Kossuth — rău bolnav.** Din Budapesta se telegrafează, că boala lui *Francisc Kossuth*, care se ameliorase puțin, s'a agravat acum din nou. Starea lui *Kossuth* inspiră serioase îngrijiri.

— **Persia cere oficeri.** Să telegrafează din Viena: Guvernul Persiei s'a adresat către ministerul comun de război, cu rugarea să trimită pe seama armatei Persiei oficeri instructori. Ministerul a refuzat împlinirea cererii pe motivul că monarhia austro-ungară de astădată nu se poate lipsi de nici un oficer.

— **Un memoriu a lui Moise Nicoară,** monografie istorică, de *Sever Secula* profesor și referent școlar în Arad, a apărut de curând de sub tipar.

Cuprinde mai multe scrisori de interes istoric și cultural, adresate de Nicoară din București, jumătatea primă a veacului XIX, unor fruntași ai vieții românești din părțile aradane,

precum și jalba Românilor ungureni adresată împăratului, la anul 1884, pentru a li-se da episcop român în Arad.

Interesantele documente ce cuprinde această lucrare sunt însoțite de un studiu istoric al autorului, asupra luptelor naționale și bisericesti ale Românilor ungureni, dela mijlocul veacului XVIII până în zilele noastre.

Expunerea e avântată, scrisă cu multă căldură. Obiectivitatea istoricului o dovedesc notele și adnotațiunile.

Ca execuție tehnică, tiparul e frumos, hârtia fină, ear în fruntea volumului vedem portretul lui Moise Nicoară, frumos reușit

Prețul unui exemplar 1 cor.

Se poate comanda direct dela tipografia diecesană din Arad (strada Révai) trimițându-se prețul prin mandat postal și taxa de timbru.

— **Examen.** Anunțăm cu deosebită plăcere că dl *George Ciuhandu*, deputat în sinodul eparchial din Arad, a depus zilele aceste primul riguros în științele teologice la universitatea din Cernăuț

— **Spaima de cutremur.** De un singur lucru suntem în totdeauna siguri; că, pământul pe care îl avem sub picioare, e perfect solid, așezat pe temelii cu totul sigure.

Care nu ne este mirarea, spaima, când însă acest pământ ne fuge de sub picioare, când nu ne mai simțim de loc siguri de existența noastră.

Și această spaimă o avem aproape în fiecare an; aproape în fie-care an suntem siliți să reflectăm și noi asupra nestabilității terenului pe care viețuim

O simplă clătinare a coajei pământului, ne silește să ne dăm imediat socoteală de nimicnicia vieții noastre pământești; numai atunci ne aducem aminte, cât de fragilă e viața noastră și cu câtă ușurință o catastrofă poate să coste viața a mii de oameni.

Dar liniștea revine, omul își reia ocupațiunile lui de toate zilele, ne mai gândindu-se la asemenea lucruri. „Frica este începutul înțelepciunii“, dar înțelepciunea oamenilor e de scurtă durată, ei nu pot să vadă mai departe decât ochii lor trupești.

Sunt necesare însă și aceste scurte momente de spaimă, cari ne fac să reflectăm cât de puțin la neimportanta ce o avem pe pământ.

Oh: cât de nepăsători sunt oamenii. Să vă dau un alt exemplu de nepăsarea lor.

Ce poate fi mai splendid decât o noapte înstelată un cer presărat cu mii de corpuri cerești; ce fie-care își are menirea lui divină.

Câți însă admiră cerul!... Când însă se ivește o simplă cometă, eată că toți privesc îngrijați spre cer...

Ce va aduce acest astru cu el? Vre-o nouă nenorocire, așa se întreabă mai toți.

Dar vagabondul astru își urmează cursa sa și se pierde în infinit...

Și earăși omenirea privește cerul cu indiferență.

Cutremurul din zilele trecute a inspăimântat de sigur pe mulți, dar nu pe mulți cred că i-a făcut să aibă o noțiune mai clară de fragilitatea existenței lor.

— **Accident cu automobil.** — O telegramă din Lemberg anunță că proprietarul *Polanski*, un om în vîrstă de 27 ani, călătorind în automobil pe drumul către Striji, dimpreună cu fochistul *Surmaj* și cu un tîner servitor, de odată automobilul s'a ciocnit de o piatră mare și a căzut într'o rîpă.

Polanski și *Surmaj* au rămas morți pe loc cu craniile zdrobite: servitorul e pe moarte.

— **Recomadațiune princiară.** O domnișoară se prezintă în audiență la ministrul de culte *Berzeviczy Albert*.

— Sunt *H. Ilona*, doctor în filosofie, a cărei disertațiune a lădat-o și academia maghiară. Rog să fiu denumită...

Ministrul aminti despre vr'o 1000 concurenți, vîitându-se, că pentru școala nouă nu capătă dela țeară spese. Catedră nouă deci nu poate înființa

— **Excelență!** Zece tomuri de opuri didactice au apărut de mine. Am scris disertațiune despre Kant, Hegel.

„Mi pare reu domnișoară, dar pe lângă toată bunavoința mea...“

Atunci domnișoara doctor întinsă ministrului o hârtie, ce părea un fel de atestat. În acel atestat sta scris negru pe alb: Adevăresc, că fiul meu a învățat a scrie și vorbi ungurește dela domnișoara Dr. *H. Ilona. Sárospatak*, Ianuarie 1904
Prințul Windischgrätz.

Și domnișoara mâne-zi deja a primit acul de denumire

— **Idilă la o ambasadă.** Pe la ambasadele turcești de prin metropolele europene domnește o permanentă bună dispozițiune izvorâtă mai totdeauna din comicul de situațiune al crizei de parale. De curând s'a înemplat la Roma, ce s'a înemplat anul trecut la Madrid, și adevă personalul dela ambasada turcească pe ce au putut pune mâna, tot au pus amanet, deoarece-ce deja de mai multe luni n'au primit salariu o singură para. Insuși marele ambasador *Begul Reșid* n'a fost acasă astfel că servitorii și amployații au strîns o grămadă de covoare orientale prețioase, antichități și narghile de argint și fuga cu aceste obiecte la casa de zălog. Sosind acasă ambasadorul numai decât telegrafă sultanului, să plătească personalul dela ambasadă, de-oare-ce atari anomalii discreditează foarte mult naintea lumii. De altcum gurile rele șoptesc, că însuși excelența sa *Begul Reșid* a înscenat întreg scandalul, de oara-ce nici el nu și-a primit salariul de un lung șir de vreme.

Un proces secular.

Ziarele au anunțat, mai în zilele trecute, că la Curia din Budapesta s'a sfîrșit un vechiu proces de proprietate teritorială, între grănițerii români și Sașii din Bistrița.

Litigiul durează de »patru« veacuri, și a fost rezolvat în cursul vremurilor când în favorul Românilor, când în favorul Sașilor.

La anul 1832, ear se simțeau scurtate prin ultima hotărîre relativă la proprietatea din litigiu, au atacat comunele vecine săsești cu armele, purtând adevărat războiu și recucerindu-și pământul: *Alma mater*.

Teritoriul »cucerit« aparținînd confiniului militar, românesc, judecata a hotărît în urmă, în favorul Românilor.

La anul 1889 procesul a fost reînceput cerînd comunele săsești, tribunalului din Bistrița, constatarea liniei confiniare, cu care ocaziune procesul s'a decis în favorul Sașilor. Români apelând la tabla regească, aceasta a nimicit hotărîrea tribunalului; ajungînd cauza la curie, aceasta a nimicit hotărîrea tablei, ridicând la valoare de drept hotărîrea tribunalului.

... Și rămasu-lea mai multor sate românești, — toiagul în mână...

Dar oare înainte cu două și cu patru veacuri, cum era starea de lucruri în jurul munților Rodnei?

„In districtul Rodnei — zice *G. Bariț*, în Părți alese din Istoria Transilvaniei I. 371. urm. — compus din 22 comune curat române, încorporat din veacul al 15-lea la districtul săsesc al Bistriței, cu condițiunea limpede, ca locuitorii să se bucure întocmai de *acele libertăți ca și Sașii*, ajunseră succesive la starea de iobăgie umilitoare; ear câți-va munți li-s'au fost luat fără pic de drept și s'au împărțit între familiile de senatori din Bistrița.

... Dintre Români un om deștept și valoros, anume *Ștefan Cutea* din comuna Feldra, în bună înțelegere cu alți fruntași din comunele asuprite, a mers și el la guvernul din Sibiu, ear după-ce acolo recursul lor nu avuse nici un rezultat, a mers și la Viena. (Suntem în timpul *Mariei Terezia*!) Urmarea fu, că comisiu...

trimise la Bistrița i-s'a dat ordin, ca să tragă în cercetarea sa încă și reclamațiunile, sau adevărat procesul întreg al celor 22 comune cu cetatea Bistriței, care tocmai pe atunci făcuse încercări de a iobăgi și mai greu pe acei locuitori și a-i trata numai ca pe venetici.

Acea comisiune compusă dintr'un președinte, c. Nicolae Bethlen, magnat cu mare autoritate, vice-președinte sasul br. Seeburg, un om îngâmfat, un asesor ungar M. Cserei, unul sas M. Bruckenthal, un actuar și patru canceliști, a eșit în Iunie 1761 și a lucrat în Bistrița două luni de zile. Incât pentru locuitorii comunelor române, *municipiul Bistriței nu a putut proba cu nici un document de valoare dreptul său de proprietate asupra lor nici asupra munților...*

Quantum mutatum ab illo!

Ce va fi peste patru veacuri?

Peste două sute de ani?

„Românul în veci nu piere!“ — a zis poetul.

Și pentru cei-ce se închină învierii Mântuitorului neamului omenesc, veni-va el, timpul mântuirii neamului.

Din toiaș își va face el cruce

Și cu crucea sa va birui!

S. S.

SĂ FIE LUMINĂ!

Un plăcut sentiment ne cuprinde sufletul, de câte-ori vedem că în mijlocul tinerimei noastre se pornesc idei, cari dovedesc serioase preocupări și cari trecute în practică pot fi de folos pentru înaintarea neamului.

Ne-am bucurat deci, din inimă, cetind apelul adresat de dl Nicolae Bălan, student în teologie la Cernăuți, tinerimei teologice pentru înființarea unei reviste de specialitate, comune întregii tinerimi teologice române.

Este o minunată idee această, o idee de ponderositate, nu numai din punct de vedere bisericesc sau din punctul de vedere pur teologic-științific, ci mai virtuos din punct de vedere național-cultural.

Cursul istoriei nu i-a hărăzit neamului nostru o albie largă, puternică, în care să se desvolte în toată plenitudinea forței sale, ci în mare parte printre stâncoase delte ne strecurăm spre ideal, spre rolul ce credem a ni-se fi merit în viața neamurilor...

De-acea, pe terenul cultural, în dezvoltarea culturii naționale, trebuie să găsim legătura, să căutăm să aflăm și să desăvârșim unitatea.

Un popor suntem noi românii de pretutindenea, în viața intelectuală deci, o comunitate ne trebuie; o confluență a forțelor, și un izvor comun pentru sorbirea forțelor.

Pentru acest ideal a ridicat cuvântul dl N. Bălan, un membru al tinerimei teologice române. Al tinerimei este viitorul!

Să-i auzim cuvântul:

Onorată societate,

Stimați colegi și iubiți frați!

„Să fie lumină!“

I. Moisi 1. 3.

Lumina e principiul aducător de viață în lumea intelectuală morală, ca și în cea organică.

Lumina e condiția „sine qua non“ a existenței, a progresului și a desăvârșirii.

„Să fie lumină!“ — fu cel dintâiu cuvânt al Creatorului, după ce chemă lumea din neînțință

la ființă, — și iarăși intrupatul Cuvânt, în legea harului, lumină aduse în lume, lumina — principiul vieții.

Pe bazele luminii clădi Biserica Sa și de acest temelie al lumii condiționează și existența Bisericii, progresul și desăvârșirea fiilor ei: „Fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru cel cereș desăvârșit este“.

Biserica vecurilor prime și-a înțeles acest rost pe lângă toate greutățile vremilor și a le începutului, iar o monumentală dovadă ne servește despre această epocă de aur, clasicismul creștin al veacului IV și jumătatea primă a veacului V.

Biserica Apusului civilizat, deși azi în parte împăganit, desvoltă deja de veacuri o fecundă activitate, pentru propagarea luminii intelectuale morale.

Nu mai Biserica Răsăritului a fost și e și azi în parte împedată în această sfântă misiune a sa. — Dar început-au a se risipi norii grelelor veacuri din trecut și azi din nou se ivesc zorile prevestitoare de luminoase zile — de un period de reînnoire și regenerare.

Ca să nu se lungească vorba: și Biserica românească de legea ortodoxă a Răsăritului a avut aceiaș soartă în trecut, — în present însă e străbătută și ea de aceleaș nisuițe spre regenerare și înălțare.

Nu mai puțin adevărat este, că e de datorința cea mai sfântă a unui și fiește căruia fiu al acesteia să sprijinească din toate puterile sale nisuițele spre reînălțare a Mamei sale.

Talantul să și-l chivernisească fiește care în spre mărirea celui ce spre acest scop i-l'a încredințat!

Ear sarcina acestei îndatoriri apasă umerii și conștiința fiilor Bisericii române cu atât mai mult cu cât tocmai teritoriul acesteia e mărginaș cu Biserica Apusului, — acea nesafiabilă și necredincioasă soră a Răsăritului ortodox, — care n'a renunțat încă la ideea de-ași încorpora ori și numai afilia, nu numai întreaga Biserica românească, dar încă și întregul Orient, unde în numele ortodoxiei să slăvește numele lui Dumnezeu!

Și ce rol ideal îi revine în această misiune studențimii teologice a întregii Bisericii ortodoxe române — când adică s'ar putea afla calea și mijloacele spre acest scop!

O credință e în întreaga Biserica românească a Răsăritului, un sânge în toți filii acestia! De ce nu s'ar putea găsi modalitatea cum cei de un sânge și de o credință în uniformitate și cu forțe unite să lucreze pentru întărirea și apărarea credinței și prin credință și a sângelui!? Dar chiar aceasta e taina istoriei neamului nostru!

Apusul bisericesc de mult a înțeles rostul uniformisării, tendințele de apărare și lățire. Toate direcțiile Apusului bisericesc, nu numai cele pur dogmatice în știință, ci și cele de organizare practică — fie ele catolice ori protestante — își au steagul, pe care le sunt scrise principiile și în jurul căruia stau grupați: sunt nenumăratele lor reviste.

O asemenea concentrare de forțe ale teologilor români ortodoxi — bărbați ca mâne angajați în serviciul bisericii — ar fi salutară din multe puncte de vedere.

Ea ar servi nu numai spre a stimula dispoziția celor capabili spre activitatea literară în viitor, ea ar avea de rezultat nu numai lățirea științei teologice în cercuri cât mai largi, ea nu numai că ar satisface aceleași trebuințe simțite în biserica noastră pentru lățirea științei și a culturii teologice, ea nu numai ar promova idealul religios moral, care e acelaș atât în răsărit cât și în apus de Carpați, — dar mai presus de toate din concentrarea studențimii în jurul unei reviste teologice propriu, ar rezulta pentru present încheierea unor legături de studii între studenții teologi de pretutindenea, iar pentru viitor s'ar întemeia între bărbații bisericesti din Austro-Ungaria și regat, o comuniune și mai strinsă, ce în alt chip între actualele împrejurări e imposibilă...

Nu e de demnitatea unei tinerimi ce se respectă, și carea e conștientă de misiunea sa în organismul neamului și bisericii sale, să mai stea cu brațele în sân.

Ceasul reînvierii a sosit și pentru biserica răsăritului. „Ab oriente lux“ a fost devisa veche, ear dacă nouă celor din biserica răsăritului multă vreme ni-a răsărit, soarele cultural din apus, trebuie cu toți într'un gând și cu o inimă să ne angajăm în serviciul regenerării bisericii noastre, al acelui proces de regenerare, ce acum ne stă deja în prag. — Istoriograful bisericesc, grecul

Kyriakos ni-l indică prea clar când zice: Re deșteptarea științei teologice în sinul bisericii ortodoxe, ne face să sperăm reînnoirea zilelor mărețe a strălucirii de odinioară.“

Nu e deci demnitatea tinerimii teologice române a nu întreprinde pentru lățirea științei teologice toți pașii posibili în acest oportun și binevenit timp pentru ridicarea unui steag cultural-teologic, a unei reviste teologice românești ortodoxe.

Mai subversează un motiv moral pentru necesitatea înființării unei atari reviste — și 'mi voi permite a reflecta la aceasta în josul acestor expunerii.

Ajunși aici mai poate fi vorba numai de modalitățile și condițiile între care s'ar putea realiza ideea unei reviste teologice studențești.

În cele ce urmează voi specifica deci aceste modalități și condiții după singuraticile momente, asupra cărora, — rog — să vă pronunțați, iar conclusele, ce le veți lua să bine-voiți a mi le comunica. — Conformându-mă răspunsurilor primite de la toate societățile studenților în teologie voi compune un proiect de organizație, pe care îl voi supune tuturor societăților spre a fi acceptat definitiv și spre a primi putere obligatoare pentru toți.

1) Înainte de toate pun întrebarea; sub ce firmă să apară sau cine să editeze revista?

Al doilea moment în legătură cu realizarea ideii unei reviste teologice și cel puțin tot atât de însemnat ca și aceasta, este întemeierea unei corespondențe și legături de studii, între studenții în teologie de la toate institutele teologice din regat și din Austro-Ungaria.

Mă mărginesc numai la indicarea necesității unei asemenea corespondențe și 'mi place să mă măgulesc, că nu veți fi mai puțin convinși decât mine, despre foloasele ce ar urma din satisfacerea unei asemenea legături spirituale.

Dar apoi ce ideal de salutară, ar fi legătura aceasta când ea, începută pe băncile școlii s'ar continua și 'n viața practică! Dar trecerea acestei legături din școală și 'n viața practică, credeți-mi, nu că ar fi grea, din contră s'ar întemeia și pe resoane psihologice.

Prin o revistă teologică românească și prin astfel de legături, s'ar preveni în teorie și 'n praxă modernului demon al necredinței, care, într'o formă în jos, în alta în sus, elatină bazele vieții morale și sociale azi.

În sus necredință cu pretențiile ei temeuri din știință, în jos lipsa recerutei luminii intelectuale morale, care să sprijinească credința acolo, unde nu s'a stins încă: sunt două momente, peste care nu se poate trece la ordinea zilei, de cât numai printr'o condamnabilă indiferență.

Într'acest chip, cred eu, s'ar putea promova și mai cu succes unitatea de gândire și acțiune între cei de o credință și de un sânge, când vorba e nu numai de învingerea demonului, ci și de consolidarea vieții religioase-morale și culturale în sinul Bisericii noastre.

Până avem unitatea singelui și a credinței să păzim de cu bună vreme, să nu ajungem ca Biserica și neamul a fi un corp amalgam, cum ni se presintă Apusul cu varietatea convingerilor sale religioase mai pestrițe de cât vestmintul lui Iosif, din legea veche.

Îmi mai permit, ca de încheiere, a indica și ideea subiectivă de a întreprinde și fără sucursul dascălilor noștri, pașii pentru realizarea ideii acelei reviste, — la tot cazul însă, pentru a asigura nimbul moral și partea materială a întreprinderii să ne adresăm — la vremea sa — și lor cu rugarea să ne sprijinească, în speranța, că nu vor pregeta a o și face.

După toate acestea în loc de recapitulare a celor zise, cu încredere în Dumnezeu și în dragostea de cauză și de muncă a d-voastră, vă rog, ca ideea comunicată s'o lnați în deliberare cu acel zel și ardoare, care e caracteristică focului tineresc și unei inimii învăpăiate, pentru nestrămutatele ideale ale Neamului și Bisericii, dar tot odată și cu acea precumpănire și judecată serioasă, care e chezașia isbandei bunelor intențiuni și să-mi răspundeți în timpul cel mai scurt, pentru-că de va fi cu voia lui Dumnezeu, cuvântul, în timpul cel mai scurt, trup să se facă.

Cu această dorință și intru această așteptare rămân.

Cernăuți, Martie 1904.

MI-AI AȘTEPTA...

*Mi-ai aștepta, iubito, pe cât te și ador,
Să-ți fac mărturisirea aprinsului meu dor —
E mult mai lesne totul ce al' ai vrea să-mi ceri,
Doar' și a face „astăzi“ din ziua cea de „ieri“.*

*La ce simțesc — o umbră i-or-țe cuvânt ales,
Și-o nedesăvârșire ce n'are înțeles...
Ah, iartă-mi, mult mai dulce-i, cu drag să te
desmierd,
La simțul tău, iubito, în gânduri să mă perd!*

*Ni-om îngâna iubirea cu sărutări ferbinți
Și ne-om cuprinde 'n brațe, ca cei ești din
mînți;*

*Istovitoarei patimi, nebunului nost' dor,
Lăsa-l ne vom, pradă, lăsa-l vom largul sbor.*

*Enigmă, ce n'o 'ncapă nici vreme nici cuvânt,
E dorul meu, iubito, aprins, nebun și sfînt;
I-aș smulge dela suflet, un cântec, dar nu-l pot,
Ci iată, mă dau ție, cu dorul meu cu tot.*

ih.

GARDENIA.

Legendă.

de

Paul Mantegazza.

Era o vreme, când afară de țeranî, comercianți și puțin alții, toată societatea se împărția în două clase, una ăsasina, cealaltă se ruga. A doua era mai bogată ca cea dintăiu, nu pentru-că oamenii ar fi fost mai buni atunci ca acum, ci pentru-că și femeile aparțineau acesteia.

Gardenia trăia și ea pe aceea vreme; nu era însă o floare, ci o fată, născută și crescută într-o familie, care de veacuri nu dase nici un soldat, nici un comerciant sau alt lucrător pentru industria omenească. În această familie de sfinți, bărbații erau toți canonici, episcopi, preoți, călugări, femeile călugărițe, surori de caritate ori stărițe.

Fiecare generație din familia Gardeniei destina un bărbat să aducă jefă marelui Dumnezeu. să se însoare, și o femeie trebuia să se învoască a aparține unui bărbat, pentru-ca familia de sfinți să nu peară.

Gardenia fu destinată prin consiliul familiar, să se mărite. Fiind-că ura toate inclinările sociale, protestă și plânse, dar înzădar. Ultima căsătorie rămase fără urmași și marea casă a principelui Dela Neve era să se stingă. Fata se învoi în sfîrșit, dar jură să-și dea inima numai unul tiner tot așa de curat, nevinovat și de pios, precum era și dînsa.

Născută și crescută în principii pioase, Gardenia în familia ei ajunsese apogeu nevinovăției al curățeniei fizice și morale. Nutria această inclinare până la manie, iubia albul mai presus de ori-ce altă culoare, și voia să vadă și să atingă numai lucruri albe.

Dela cămașe până la haină și chiar pantofi, era îmbrăcată toată în alb. În camera ei erau păreții albi, scaunele îmbrăcate în alb; perdele, pat, sofa, toate erau albe ca zăpada. Era albă și cartea ei de rugăciune și scria cât se poate mai puțin, fiind-că îi dispăcea, să murdărească cu cerneală neagră filele albe de hârtie. Dacă ar fi putut să formeze lumea după gustul ei, atunci cerul ar fi fost alb, alb pământul și albe frunzele arborilor.

Nu culegea alte flori decât crini, camelii albe și trandafiri albi; dar visa de o floare, care ar fi și mai albă ca acestea trei.

Nu mai puțin își îngrijea curățenia internă. Abia îi trecea prin suflet un gând rău sau nedrept, și alerga la duhovnicul ei și se ruga să-l dea canoane aspre.

Pecate prin fapte nici odată n'avea de mărturisit.

Un timp oare care cercetase societatea. Se retrase însă plină de disgust, căci găsi bărbații departe de curățenia internă și externă, cum își închipuia ea pe fiitorul ei soț.

Trăia astfel retrasă în camera ei albă, ca un crin într-o mare de lapte; trăia și se desfăta în această curățenie și se gândia la un paradis, împopulat tot cu îngeri albi ca zăpada și sfinți, impresurați cu o aureolă de lumină argintie.

Intr'o seară de iarnă tocmai visa visul ei de argint, când fu deșteptată de un sgomot la fereastră. Credea mai întâiu că e o continuare a visului, se sculă și văzu înaintea ferestrei, în întunecimea nopții, o figură mare, albă, și auzi ceva, ca foșnetul a două aripi, ce loviau de geam.

Apoi auzi mai lămurit ca acele bătăi de aripi o voce care zise:

„Deschide, Gardenia, deschide!“

Ea sări din pat ca fermecată și deschise geamul.

Și într'o clipă apărură înaintea ochilor ei uimiți un ânger, înalt ca tavanul, alb de tot, care își scutura aripile moi și imprăștiă din ele o zăpada de argint, ce schintea pe podele, fără se le ude, par-că ar fi fost numai diamante și margăritare.

Ângerul n'avea torță, nici felinar, ci lumina camera cu o lumină liniștită fosforescentă, care se imprăștiă în giurul lui ca o auroră boreală.

„Gardenia, eu sunt ângerul curățeniei.“

„Ce dorești dela mine?“ zise fata încântată și emoționată de această scenă din paradis.

„E întâia oară, că viu pe pământ, căci abia acum am găsit o femeie nepătată, și aceasta ești tu.“

„Așa dar dacă vii din cer și mă ții demnă și pe mine de el, de ce nu mă i-ai în clipa asta pe aripi, să mă duci în paradis?“

„Fiind-că stă scris, ca tu se devii o soție și mamă fericită, și eu am venit să îți vestesc, că am găsit pentru tine un bărbat cu suflet fecioresc, un bărbat nepătat ca tine.“

„Și de unde este el?“

„Acum încă e departe. Pentru a merita marea fericire de a fi a lui, trebuie să te supui un an la o încercare grea și crudă.“

„Nimic nu-mi va fi greu, o îngere al curățeniei, pentru a merita o asemenea răsplată.“

„Nu fi prea mândră, iubite copil. Ai învins până acuma, fiind-că n'ai luptat. Acuma trebuie să mergi în societate, să cercetezi baluri strălucite, sərbări și turniere. Trebuie să primești zimbând elogiurile tinerilor sincerilor ușuraticii, precum și pe ale adoratorilor sinceri, zilnic să te întorci la cuibul tău alb și să te simți curată de ori-ce păcat fie chiar și numai o dorință.“

„Voi face cu bucurie ce-mi propui, și cred să te pot asigura fără mândrie, că și sub ispita lumii voi rămâne curată.“

„Bine, dar' ascultă-mă: Aici e un grăunte din sēmēnța unei plante, care până acum crește numai în cer, în grădina ângerilor. Samănă-le într'un glastru mare și udă-le zilnic. În mai puțin de opt zile va răsări din ele o plantă minunată cu frunze pururea verzi, sclicicioase.“

„Cum se cheamă această plantă?“

„Până acum n'are nume, dar' e voea lui Dumnezeu, ca să capete numele acelei fete, care va putea săruta frunzele ei trei sute de zile, fără să se căească de nici un gând rău. Așa dar' în fie-care seară înainte de a te culca în patul tău de crini, va trebui să-ți examinezi conștiința. Dacă îți simți buzele curate, sufletul și inima virgină, vei da pomului virginității o sărutare.“

Gardenia ascultă tremurând, cu inima palpitândă. Voia deja să pună o întrebare nouă îngerului, când acesta își mișcă aripile, își înclină capul și sbură afară pe fereastră, murmurând:

„La revedere peste un an, Gardenia!“

În ziua următoare Gardenia plantă grăunțele prețios primit dela îngerul, într'un glastru de porcelan alb ca zăpada și cum zise el, după opt zile răsări un pomișor bogat în frunze, crengi și ramuri, dar fără flori.

Apoi începu să se îmbrace luxos în mătase și catifea, presărată cu petri scumpe și se aruncă în societate și petreceri, așa că toți se mirau de schimbarea ei subită și curioasă.

În tot locul unde apărea, ea era regina; adoratorii și herbanții o încungiurau și o rugau în genunchi pentru grația unui zimbet.

Ea le și zimbă, dar' cu un zimbet atât de sublim și curat, încât herbanții simțeau cum le îngheață sângele în vine, și adoratorii sinceri nu puteau să spună, dacă Gardenia e o femeie sau un înger.

Intr'acestea Gardenia găsi la fie-care bărbat o pată, la unii mai multe și nu-l era greu, să se reîntorcă în fie-care seară în iubitul ei cuib și să se simtă curată de păcate, după ce se rugase și trecuse peste examinarea conștiinței.

După aceasta se apropia de glastrul în care creștea pomișorul minunat și îl sărută.

Dacă deschidea apoi dimineața geamul pentru-ca să își îngrijească pomișorul, găsea în locul unde l-a sărutat o floare de mărimea unui trandafir mic, mai alb ca crinul, cu un parfum dulce, cald, dumnezeesc.

În fie-care seară o sărutare nouă după rugăciune și în fie-care dimineață o floare nouă pe pomișor.

Așa trecură trei sute de zile și trei sute de nopți, și planta curățeniei nu perduse nici o singură floare: prima înflorită era așa de proaspătă, albă și mirositoare ca cea din urmă. Devenise un pom mare, parfumat ca un buchet colosal și umplea tot orașul cu miros.

Era însă ceva mai alb ca aceste flori: era sufletul Gardeniei, care rămăsese curată, virgină, sfîntă după o încercare de zece luni, după trei sute de ispite viclene, invăpăiate, iresistibile.

Era fericită, cuprinsă de o mare beție, exaltată în așteptarea visitei ângerului și a împlinirii promisiunii lui.

*

Ângerul sosi, și cum făcuse prima dată, așa și acum bătu cu aripile în geamul camerei albe a Gardeniei, care îl aștepta tremurândă și fricoasă. Deschisă și cuibul de crin se luminează de razele stelelor ângerești.

„Privește, ânger al curățeniei, pomișorul ce l-am plantat eu și numără-i florile! Sunt trei sute, tocmai atâtea zile de luptă și încercare, ca sărutările virgine, ce i-am dat.“

„Tu ești o sfîntă iubită Gardenia, și gardenia se va numi de aci înainte pomul, care l-ai plantat tu; poate trăi și pe pământ, tu l-ai câștigat pentru oameni. Tu l-ai botezat și pomișorul gingaș îți va aduce totdeauna noroc.“

„Dar mirele meu, unde este el? De ce n'ai adus cu tine un bărbat fără prihană, bărbatul care e curat ca mine?“

Ângerul curățeniei roși și zise după multă esitare:

„Acest bărbat sum eu însumi.“

Cu acestea își depuse aripile și se prefăcu într'un tiner frumos.

Gardenia roși și mai tare de cât ângerul devenit om. Lumina fosforescentă dispăruse, dar în întunec luciau cele trei sute de stele pe firmament.

Încungiurată de lumină și parfumul florilor, Gardenia sărută pentru prima dată buzele unui bărbat.

Ea îl iubia și îl luă de soț.

Dar acest bărbat era virgin ca ea...

Trad. de Lucreția Russu Șiriani

NEVASTA MEDICULUI.

Novelă.

„Oare îi va plăcea lui Teodor de mine?“

Ăceste cuvinte întrebătoare, fură pronunțate de tinera și frumoasa femeie, însă din zimbetul ei radios să reoglinda convingerea, că așa trebuie să fie. În admirabilă-i haină albă de bal, stă naintea oglindei cercându-și juvaerele de aur, cum să le așeze ca să producă un mai mare efect, pe când cameriera sta ngenunchiată la spatele ei arangînd în cute grațioase stofa albă ca zăpada.

„Unde va fi? murmură Eliza îngrijorată.

Se auzi clopoțelul dela coridor, cameriera se ridică în grabă; tinera femeie o reținu.

„Va fi bărbatul meu, Ema, îi voi deschide însă-mi, să-l fac o surprisă.“

Ieși încet pe virful degetelor și deschise ușa.

„În fine Teodor.“

Zăpăcită se opri și-și strânse buzele. Statura aspră, robustă, ochii albaștri ce o salutară cu sinceritate, nu sămēnau de loc cu cea așteptată, era un bărbat în bluză albastră de muncitor, un tip original de chirigiu, despre ceea-ce biciul ce-l ținea în mână, îl legitima în de ajuns.

„Ce poțtești?“

Onesiul om nu răspunse imediat; sta buimăcit nefind obicinuit cu asemenea apariții seducătoare. În fine reculegându-se răspunse încet:

„Bună seara — și — domnul doctor este acasă?“

„Îmi pare rău, nu“, fu răspunsul laconic al Elizei, ea era gata de bal, prin urmare n'avea poftă ca barbatul ei care ș'asa tutărzia, să mai fie reținut.

„Prost lucru“, murmură chirigiu contrariat.
„Ce vrei cu iel? Oarele de consultație au trecut de mult“.

„Eu n'am venit pentru — pentru neînsemnata mea persoană“, răspuse el cu franchețe, dându-și osteneala să vorbească în termeni mai înalți. „Sunt trimis de către Fliedner din Grosvelzen, mititelul ei s'a îmbolnăvit fără veste, d-nu doctor să vie în grabă“.

Acum tinera femeie privi confuză spre chirigiu.

Grosvelzen! Ce fatal! Era într-o depărtare de două ceasuri, de oraș; cu trăsura până acolo și n'apoi, îi trebuia tocmai atât, afară de timpul cât ar trebui să stea în sat. Sunase deja opt ceasuri, era timpul suprem de plecare. Trei ceasuri pierdute, asta e tot atât, cât ar renunța la baful mult dorit.

„Este periculoasă boala copilului? întrebă ea domol.“

Mesajerul ridică din umeri, strâmbă gura și nasu în semn de îndoială.

„Ce știi eu“, zise el trăgându-și. Fliedner 'mi-a spus numai atât că, ar trebui să vie d-nu doctor“.

„Bine, îndată ce va veni acasă, îi voi spune. Foarte mulțumesc. Nu uitați însă — Fliedner în Grosvelzen — mica căsuță de lângă ospetărie — pe care o lovise calu în vara trecută“.

Eliza își înclină capu în semn de aprobare și închise ușa. Ochii ei blânzi, castanii, se umplură de lacrimi, un sentiment dureros îi pătrunse inima.

Resignare, vecinică resignare! De optsprezece luni se măritase cu doctorul Brünner, în acest interval nici măcar de trei ori nu-și putu satisface câte o mică plăcere. Bărbatul ei fiind prea conștiincios și mult cercetat, cea mai mare parte a zilei precum și noaptea, o consacra pacienților. Și de câte ori își propunea ceva, nici odată nu se putea realiza, căci în totdeauna se iveau cazuri în cari chemarea sa de medic era mai presus de ori și ce. Se înțelege, aceasta era o mare cinste pentru el, ea era mândră că e nevasta unui bărbat respectat și atât de mult cercetat; însă era încă tineră! Să renunțe dar la toate plăcerile inocente ale etății ei? De un sfert de an se bucura de acest bal; bărbatul ei îi promise se solemn, că o va însoți, și ce frumos se împodobise, numai ca să-i placă și să-i facă cinste! Ș'acum în ultimul moment, vine mojiicul de om, și îi strică întreaga-i seară delicioasă.

„Proștii de copii, trebuie să fie în totdeauna bolnavi!“ suspină Eliza, și-și întoarse drăguța-i față spre un colț întunecos, la caz dacă ar intra Ema, să nu-i observe lacrimile. „Pentru-ce a trebuit să mă mărit după un medic! E ceva teribil să fii nevasta unui—“.

Se opri sperându-se de propriile sale reflecțiuni, și se asigura, căindu-se de zece de ori, că nu le-a luat în serios, căci el era iubitul, bunul, drăguțul ei bărbat, pe care îl iubea mai mult decât ori ce pe lume.

De odată îi veni o idee salvatoare. „Ași ce“, murmură ea, „de câte ori nu-l chiamă pe bietul Teodor, ba și noaptea îl trezesc din somn, pentru nimica toată. Nu îi voi spune. Bietul, el încă are lipsă de distracție; nici nu mai știe că trăiește. Eu ca nevasta lui, sunt datoare a îngriji de aceasta“.

Pe când Eliza se sfătuia astfel convinsă fiind, că asta o face numai în interesul bărbatului ei, în fond totuși ieșea la iveală plăcerea proprie. Intre — deschise ușa dela antișambură, și ascultă cu groază pașii mesagerului, care să scobora încet pe scări, se temea ca nu cumva să se întâlnească cu bărbatul ei. Când poarta se închise după chirigiu, atunci respiră ușurată. Apoi se grăbi în odaia ei unde își termină tualaeta.

Cine-va sună din nou.

„Teodor!“ murmură ea tresărind.

Și într'adevăr, era doctoru. Intră vesel și amabil, ca în totdeauna, înbrățișă și-și sărută nevasta, o privi cu admirație de sus până jos, o mai sărută încă odată și îi zise cu un zimbet de mândrie: „Ce drăguță ești Eliza mea, și ce frumos te-ai împodobit!“

„Mergem?“ întrebă ea îngrijată.

„In zece minute sunt gata“, răspuse el, îndreptându-se spre odaia sa. Ajungând la ușe se mai întoarse încă odată. „A întregat cine-va de mine?“

Eliza tresări pentru a doua oară. Cu fața întoarsă, ca să n'ovadă cum s'a întregit, răspuse cu indiferență forțată:

„Nu știu — nu, adecă — nu-i scris nimic pe tăbliță?“

„Nu, dragă“.

„Așa dară, cu atât mai bine! — Dar grăbește-te Teodor, e deja târziu“.

Când rămase singură, respiră adinc, adinc. A spus un neadevăr. Pentru prima oară — însă nu în vieța ei, de oare-ce toți copiii, încă din frageda etate, au predispoziție spre exemple rele. Eliza își chemă toată filosofia într'ajutor, ca bunul sentiment să triumfeze. În arta sinamăgirii toți suntem virtuoși. Odată se hotărî ca totuși să-i spuie. Își viri capul în odaia lui, privindu-l un moment cum se rade, îi strigă într'un ton, care își da silința să fie cât să poate de nepreocupat: „Teodor, dacă te-ar chema cine-va acum, m'ai părăsi?“

Doctoru Brünner lasă briciu jos. „Dacă ar fi un caz grav, dragă“.

„N'ai putea să trimiți un suplent? Să rogi un coleg?“

„Elizo, tu știi că, puterea remediei noastre, depinde o bună parte, dela încrederea ce o are pacientul în medicul său. Acela care și-a pus speranța în mine, nu va întâmpina pe un străin cu aceeași încredere, căci eu, ca fie-care om, ori cât de renumit ar fi, nu pot garanta decât numai pentru mine însu-mi“.

Tinera femeie oftă. „Nu pot să-i spun“, gândi ea, și neliniștită închise ușa.

Ea lupta încă până se urcâră amândouă în trăsura — și în decursul drumului, lupta mereu. Se lupta cu sine însăși ca o eroină. De multe ori, pentru niște lucruri mici, susținem o luptă violentă. Devenea când roșie când palidă, din timp în timp, peptul ei se ridica într'o iritație furtunoasă. Un psiholog expert, nu putea trece cu vederea, schimbarea încontinuu a feței, mișcările-i nervoase, sclipirea ochilor, precum și tremurătura ușoară a buzelor.

„Ce-ți este Elizo? întrebă el. „Ești atât de enervată“.

„Enervată? Eu?“

„Așa mult te bucuri de bal?“

„Da, Teo.“

El zîmbi și-o prinse de mână. „O voi femeii, toate sunteți asemenea“, zise el cu cordialitate. „Nu știu ce vă poate pe voi electrisa așa?“

Eliza nu răspuse nimic, se încercă numai să zîmbească

În fine sosi momentul mult dorit; intrară în frumoasa sală de bal, inundată de o lumină feerică. Însă ce deosebire între vis și realitate! Atmosfera de aci, i-se părea înădușitoare, și deși lumina strălucitoare o orbi, totuși n'a fost destul de puternică, pentru ai ameteți muștrarea conștiinței. Se opri un moment ca o statuie nehotărîtă, să între sau să se întoarcă. Atunci răsunară tonurile seducătoare ale unui vals, muzica exercită puterea sa sugestivă. Un zimbet apărui pe buzele ei, cu inima palpitândă de plăcere, urmă pe soțul ei la dans.

Și pe când valsau, obraji i-se rumeniră, ochii îi scilpeau. Fu prinsă de influența ritmului amețitor, înaintea căruia dispărură fioroasele fantome sufletești.

Trecuse aproape o oră din pauză, când se trezi din amețeală, și-o cuprinse din nou groaza unui pericol necunoscut, frica însă dispărui gradat, și deja la al cincilea dans, inima își reluă liniștea sa normală. Tot mai mult o cuprinse amețeala, tot, mai repede i-se bătea pulzul, privirile-i deveneau mai strălucitoare, obraji din ce în ce mai purpurii — da, știa că se cufundă tot mai mult, în valurile spumegânde ale plăcerii, și în urmă, uită cu desevărire, ce atât de mult o preocupase.

Se simțea liberă, bine și veselă.

Bărbatul ei, ceti entuziasmul din privirea iubitei ființe, cuprins fiind și el de aceeași însuflețire

Lucru ciudat — Eliza credea c'a învins fantomele interne, și totuși, când ultimele tonuri ale muzicii încetară, se iviră din nou, mai amenințătoare ca la început. Prin negura deasa a agitațiunii, prin care se credea scutită, le zări iarăși, ca pe niște umbre fioroase. Tot efectul deliciului sărei, dispărui ca prin farmec, dansul muzica, sala, tualaetele admirabile, risul, toate i-se păreau triviale și deplorabile.

Tremurând, își urmă bărbatul în trăsura, ședea tăcută lângă el, în tot decursul drumului nu zise nici o vorbă. În fantasiile ei, îi apărui earăși fantoma și — îi venea să țipe — nu sămăna cu figura

unui copil? A unui copil cu buzele tremurând de ochii scăldați în lacrimi, a căruia mică musculatură se consuma în dureri? La spatele gingașei figuri, se ridică brațul amenințător al nefericitei mame, și din întunerecul nopții, o față plină de desperare își pironi ochii asupra ei.

Doctorul se razimă obosit în colțul său, obosit de distracția neobiceșuită, aceasta îl istovi mai mult de cât practica sa nopturnă, împlinindu-și datorințele chemării sale. Ațipise, și ast-fel, nu observă agitația nenaturală a tinerei sale femei, care tresări de-odată și-l prinse de braț. El sări speriat.

„Ce-i — ce s'a întâmplat?“

„N'auzi clopoțelul dela casa noastră? Te caută cineva.“

Tocmai atunci se opri trăsura înaintea casei. Doctorul își ridică repede capul și ascultă.

„Așa-i, ai drept, — tocmai acum, când sunt așa de obosit ca nici odată.“

Se coborî repede din trăsura, ajută soției sale, apoi grăbit se apropie de un om care suna clopoțelul din toată puterea.

„Cauți pe doctorul Brünner?“

„Da.“

„Eu sunt. Ce poștești?“

„Am fost azi încă-odată la d-voastră, răspuse omul într'un ton de modestă muștrare. Pentru-ce n'ai venit d-le doctor? Fliedner e desperată, sermanul copil, are cărcei, poate muri în fie-care minut.“

Să moară! Ca un trăsnet pătrunse cuvântul, în urechile sermanei tinere femei. Ce a făcut, cum a putut face așa ceva!

„Ai mai fost încă-odată aci?“ întrebă doctorul atins. „Când?“

„Ieri seara, cătră opt.“

„Și cine te-a primit.“

„O damă în haină albă, ea mi-a promis că vă va spune.“

„Așteaptă un moment“, strigă doctorul cu o voce vibratoare.

„Mă voi reîntoarce imediat, să-mi conduc mai întâi nevasta sus, ș'apoi vom merge împreună.“

După-ce spuse servitorului său că au să plece mai departe, oferi brațul Elizei, ș'o conduse în odaia de locuit. Brațul ei tremura într'al său. El nu zise nimic până nu închise ușa după ei.

„Tu ai primit pe omul acela, Elizo?“

„Da, Teo, și am — am — gângăvi privindu-l cu spaimă.“

„Ai uitat?“ întrebă el cu îndoială.

Atunci Eliza, își îndreptă ținuta. „Nu vreau să mint, Teo, n'am uitat.“ Apoi se lăsă jos pe un scaun, și-și acoperi fața cu mâinile.

Doctorul Brünner rămase un moment ca înlemnit, dar se reculese repede.

„Sper, că nu s'a întâmplat nici o nenorocire din cauza ta Elizo“, zise el încet și ieși repede, fără să-și mai schimbe hainele.

Tinera femeie rămase singură, într'o desperare chinuitoare. Plângea și suspina, își frângea mâinile, și-și cufundă capul în perinile scaunului, acuzându-se că e o ființă sburdalnică, o soție nedemnă, ucigașe și criminală.

Se ruga lui Dumnezeu s'o apere de rău, să n'o nefericească, pe întreaga ei viață. Nu se gândea să-și desbrace haina de bal, nu simțea nici frigul nopții.

În fine se iviră zecile dimineții.

Reținându-și respirația, asculta la fie-care sgomot. El putea să se reîntoarcă în fie-care moment. Deschise fereastra și privi pe stradă în jos cu ochii înroșiți și umflați de plâns. Se auzi din depărtare, un sgomot de trăsura; cu încordare arzătoare, se încercă să pătrundă întunerecul. Sgomotul încetă, căzu grămadă iarăși pe scaunul ei. Frigul pătrunse gingașu-i corp, simțea cum o înfioară.

Se auzi din nou un sgomot — alergă iarăși la fereastra — și iarăși amăgire!

Odată în treacăt, se privi în oglindă și se sperie de propria ei figură, era palidă, slabă și desperată.

Eliza se retrase îngrozită de ea însăși, se aruncă pe canapea, gemând își acoperi fața cu mâinile. De-odată auzi ușa antișambrei deschizându-se, pași grăbiți se apropiară.

Era el, intrase în odaie, însă nu îndrăzni să-l privească în față, de frica vestei ce o aduse.

Doctorul Brünner se așeză istovit pe un scaun. Nici o vorbă nu ieși de pe buzele sale.

Atunci ea nu se mai putu reține. „Teo, trăiește?“

Eliza scoase un țipăt sfâșietor. Se ridică încet și întoarse spre el figura-i palidă ca de fantomă. „Este mort?“

„Este mort, și pe onoarea mea de medic, a murit cu el dimpreună,“ urmă el într'un ton posomorât. „In fine se zicea că doctorul își petrecea la bal, pe când o mamă desperată priveghea lângă patul mortuar al copilului ei, așteptând în fie-care secundă sosirea lui.“

„Și — s'ar fi putut mântui dacă — dacă te-ai fi dus ieri seară?“

„Poate.“

„Poate? zi mai bine sigur, nu-i așa Teo, că sigur?“

Tăcerea lui o luă ca afirmare; atunci sări de odată și voi să se arunce afară.

Doctorul o prinse cu braț puternic și o atrase blând spre canapea. Ținându-o strins de mână se așeză și el lângă ea și o întrebă încet: „Unde voiai să mergi Elizo?“

„Unde? La ea, la ea, la mama nefericită și demnă de compătimire. Voiesc s'o rog în genunchi să mă ierte. Voi declara în fața lumii întregi, că tu ești nevinovat, numai eu ființa uşuratică și care și-a uitat de datorințele sale sunt de vină. O lasă-mă, lasă-mă!“

Se încercă să scape din brațele lui, el însă n'o lăsă, ci o ținu cu atât mai strâns, apăsând frumosul ei cap la peptul său și îi zise cu o voce domolă: „Elizo, nu voi să te mai chinul. Copilul trăiește sau mai bine, trăia încă, când l'am părăsit.“

„Trăiește?“ strigă ea. „Trăiește! Și va trăi?“

„Sper. Însă slaba fiacără a vieții sale, abea mai palpăia, numai o lină adiere, și s'ar fi stins. O jumătate de oră încă, și-ar fi fost prea târziu, la caz dacă acum deja n'a fost prea târziu. Până la prânz, voi avea știrii și după masă, poate mă voi duce încă-odată.“

„Ah, Teo, nu mă voi putea liniști, până ce mica și sermana creatură nu va trece peze ori ce pericol. O mântue! — iubitul, scumpul meu bărbat, scapă! de dragul meu! Și, — suspinele îi înceară vocea, îl cuprinse de gât cu amândouă brațele, și lacrimile ei umeziră fața lui — „eartă-mă, Teo. Ah, poți să mi ierți iubitul meu soț, sau poate mă vei uri și desprețui d'aci 'ncolo?“ Doctoru răspuse cu o seriozitate binevoitoare: „Depart de mine așa ceva, Elizo, nu pot timbra ca crimă, slăbiciune sau nesocotința unei inimi de altcum nobilă. Dea Dumnezeu ca soartea să nu fie mai nemilostivă decât mine.“

„O, Teo, unic iubit bărbat, îți mulțumesc! Nici odată nu voi mai face așa ceva, te asigur că nici odată!“

„Știu Elizo, căci altfel n'ași vorbi așa cu tine. Căința ta, imi este destulă garanță. Sunt convins că nu te-ai gândit la urmările pasului teu. Noi oamenii suntem pândiți de demonul nefericirii, copila mea, și să-folosesc cumplit de toate deșertăciunile ce îi le oferim. Pentru aceea trebuie să fim cu luare aminte. Pasul tău greșit, putea să mi fie mai fatal decât ție — sau poate deveni încă. Tu te-ai jucat într'un mod temerar, cu onoarea mea. Dacă moare copilul il am pe conștiință. S'atunci — o Elizo, ce greu mi-ar cădea să-mi se zică c'am ignorat pe cei săraci, fiind-că n'au de unde mi plăti, cu care am fost în tot-deuna conștiincios întru îndeplinirea datorințelor mele.“

Eliza rezimată de peptul lui, vârsă lacrimi de durere, se acuza, se desprețuia, și totuși se simți în cât-va ușurată știind că copilul trăiește și că bărbatul ei a iertat-o. Doctorul obosit fiind se adănci într'un somn recreitor — ea însă era prea istovită de durere ca să poată dormi, numai acum să poată dormi, urmările rele ce le-ar fi putut avea nesocotința ei.

Nici nu îndrăsnea să iasă din odaie, ca să nu 'ntâlnească privirile curioase a le camerierei. Numai când auzi clopoțelul dela coridor se repezi afară cu frică și speranță tot-deodată, voia să aibă știri despre soartea copilului bolnav.

O țărancă veni și îi aduse vestea mult dorită — cu un strigăt de bucurie se repezi în odaia de consultație a soțului ei care tocmai acum își concedie ultimii pacienți și se pregătea de plecare. „Salvat, Teo, salvat — copilul și eu!“

Doctoru respiră ușurat. „Doamne mulțumescu-ți!“ zise el cu sinceritate.

Eliza începu a plânge din nou, însă de astă-dată cu lacrimi de bucurie. „Să atase cu gingășie de soțul ei, exprimându-și astfel bucuria și recunoștința, ceea-ce valora mai mult, decât jurăminte și fraze lingușitoare.“

„Inchipuește-ți“, îl raportă mai departe, după ce să mai liniști în cât-va, „medicina ta a produs efect, copilul a avut un somn liniștit — friguile l'au părăsit — respirația i ușoară și regulată — sermana mamă e fericită. Teo, am trecut peste fatalitate, Dumnezeu n'a voit să mă pedepsească atât de aspru pentru nesocotința mea!“

Teodor, drept răspuns o îmbrățișă și-o sărută. „Când te mai duci acolo, dragă?“ îl întrebă Eliza după o pauză.

„La patru oare.“

„Mă iai și pe mine cu tine nu-i așa?“

„Cu ce scop?“

„Vreau să rog pe mama copilului, de iertare, ear pe tine să te desvinovățesc.“

„Nu, nu,“ zise el scuturându-și capul cu energie. „Nu strica copila mea, ceea-ce soartea a reparat. Sigur, că femeea te va înțelege rău și ne va face de vorbă. M'am scuzat c'am întârziat din greșeală.“

„Imi dai cel puțin voie să te însoțesc și să duc femeii unele lucruri“. Tu spunea că e săracă — imi dai voie, nu-i așa.“

Doctorul afirmă zimbînd. „Dacă'ți face plăcere. Și Eliza însoți pe soțul ei la Grosvelzen, însă nu cu mâna goală ci cu un mare pachet, cu vestminte, mâncări și băuturi receritoare. În decursul drumului o mai cuprinse încă odată groaza, da dacă copilul e mai rău bolnav s'au poate a și murit; când însă, cu inima palpitândă întră în miserabila locuință a muncitoare și văzu pe micul bolnav durmind liniștit în leagănul său atunci simți adevărata bucurie. Aeași putu stăpâni furtuna sentimentelor; cu ochii umezi sta lângă patul săracăcios, mica și slaba mână ținând-o într'ale ei, contempla palidul obrăzor, cu o expresie de duioșie și desfătare.

„Poate că și doamna are acasă așa un draguț mititel“, zise muncitoarea, neputându-și esplica altfel emoția tinerei femei. „Căci nimic pe lume nu e mai dragălaș, fie cineva chiar și sărac, tot te bucuri de ei. O, de ați fi știut, ce descurajată eram ieri și cum sunt azi!“

„Imi pot inchipui“, răspuse Eliza încet și sărută cu dragoste, palida frunte a copilului.

Apoi desfăcu pachetul care conținea lucruri așa de frumoase cum nu se mai văzuse în mica locuință.

„Prea scumpe și prea frumoase pentru noi“, zicea Fliedner mereu. Și în modestia ei, nici nu prea voia să primească prețioasele obiecte, până și bărbatul ei, cam sta la 'ndoială. În cele din urmă, totuși le primiră, și se putea vedea de pe fețele lor, ce bucurie le-a cauzat, fiind-că ierau foarte săraci.

„Dumnezeu să vă răsplătească, iubită D-nă“, strigă ea, care era mai guralivă decât bărbatul ei și la asemenea ocazii ea conducea casa Adînc emoționată strînse mîna nevestei doctorului: „Ești un inger, tinără și iubită Doamnă Cerul să vă trimeată binecuvîntarea sa prin însăși copii D-voastră!“

Eliza se înroși ca focu, și privi cu sfială spre bărbatul ei, care era plecat spre patul copilului și își făcea de lucru cu el. Nu, blăstămu n'ar fi atins-o mai greu decât mărturisirea acestor simple țărance. Severitatea provoacă încăpăținare, rușinarea însă, produce un efect mai durabil și mai adînc.

Nici într'o casă de medic, nu se 'ndeplinesc mai acurat comăndele de pe tablă ca în casa doctorului Bruner, și nimeni nu știe să 'ntimpine pe pacienți — fie chiar și săraci — cu atîta bunăvoință și amabilitate, ca tinera și frumoasa nevastă a iubitului medic.

Trad. de Eugenia Pinciu.

Raportul lui Pontiu Pilat, guvernorul Judeei către împăratul Tiberiu August.

Salute Ție Cezar!

Evenimentele petrecute în timpul mai nou în provincia Iuda au fost de așa natură, că imi consider de indispensabilă datorință a Ți le împărtăși și Ție Auguste Cezar în toată plenitudinea lor, cu atât mai ales, cu cât de fel nu m'aș mira, dacă aceste întâmplări ar da alt impuls dezvoltării istoriei imperiului roman, căci mie așa mi se pare, că și zeii și-au întors fața dela noi. Aproape aș fi să zic, blăstămată fie ora, când am primit tetrarchatul dela Gratu Valeriu.

Când am sosit în Ierusalim, cel dintăiu lucru mi-a fost să dau o masă festivă, la care am invitat pe tetrarchul Galileei pe arhieru, și alte

persoane notabile. La ora fixată pentru prânz însă nici unul nu s'a prezentat. Re usul acesta a jignit adînc autoritatea și demnitatea guvernorului puternicului Cezar. După câte-va zile m'a cercețat arhieru, a cărui purtare ce e drept a fost fost serioasă, dar fariseică. Cu aceea și-a scuzat absența, că religiuinea îi interzice să bea și să mănânce cu Romanii la masă comună. Acest motiv l-am primit de îndestulitor, însă de altă parte numai decât am observat, că învinșii sunt dușmanii de moarte învingătorilor.

Așa se vede, că dintre toate orașele, Ierusalimul va fi cel mai greu de guvernat. Poporul a foarte atît de turburat, în cât mă temeam de eventuală răscoală, pentru a cărui oprinare n'aveam la dispozițiune decât o centurie și o cohortă. Drept aceea am cerut ajutor dela tetrarchul Syriei, care m'a avisat, că abia are el putere suficientă pentru a susține ordinea în provincia sa proprie.

Dintre diferitele evenimente, cari mi-au ajuns la cunoștință, mai ales unul mi-a atras atențiunea. A apărut adevărat în Galilea un tinăr, care propagă o nouă învățătură, și susține despre sine, că este trimisul lui Dumnezeu. La început am crezut că voește să agite poporul contra Romei, însă mai târziu m'am convins, că Iisus vorbește mai mult pe partea Romei, decât în favorul Jidovilor. Într'o zi trecînd pe lângă lacul Siloe, am observat un tinăr încunjurat de o mulțime de ascultători, care vorbea încet și liniștit către popor. „Acesta este Iisus Nazarineanul“ imi șoptiră cei din suita mea. Mi-am gândit asta de loc: atît era de mare deosebirea între vorbitor și auditoriu. Părul și barba-i blond-aurie îl făceau de o apariție supranaturală. Părea a fi de 30 ani. Nici odată la om n'am experiat atitudine mai plăcută, mai viuă și mai liniștită.

N'am voit să-l conturb, ci mi-am continuat calea. Am dat însă poruncă lui Manliu; substitutul meu, care cunoaște perfect limba ebraică, să rămână între mulțime la fața locului, ear despre cele petrecute să mă informeze. Terminându-mi lucrul, când m'am întors la palat, am aflat deja aci pe Manliu, care mi-a adus un raport detaliat despre vorbirea acelu tinăr. Nici odată n'am auzit asemenea lucruri, ca acele, pe cari le-a propagat în învățăturile sale. Nici n'am celit așa ceva. Unul dintre cei de față, care mai mult cărtia contra vorbitorului, l-a întrebat, dacă trebuie să plătească dare cezarului, la ce i-a răspuns: dă cezarului ce este a cezarului și lui D-zeu, ce este a lui Dumnezeu.

Din cauza învățăturei înțelepte i-am asigurat libertatea cuvîntului cea mai mare posibilă, deși îl puteam arunca în temniță și expulsa în Pont. Această procedură însă n'ar fi fost deamă de Romanii, cari tot-de-una s'au distins și au excelat prin iubirea de dreptate între celelalte popoare. Acest bărbat n'a fost nici amăgitor, nici agitator, și eu l-am apărut, fără ca el însuși să fi știut poate de asta. I-a stat în liberă voie a ținea adunări, a cuvînta către popor, ear pretorianii pretutindenii îi țineau parte. Aceasta libertate extremă, ce i-am asigurat, a scos din fire și mai mult pe Jidovi, însă nu pe cei săraci, ci pe cei bogăți puternici. Este adevărat, că Iisus tuturor acestora li-a aruncat în față toate greșelile și păcatele, ceea-ce după părerea mea, a fost cu un motiv mai mult să îi asigur libertate cât se poate de mare. I-a numit șerpi veninoși, și a prețuit mai mult obolul vîduvei decât darurile copioase ale bogăților.

Mai târziu mi-a venit la cunoștință, că viața lui Iisus este în pericol. Nu ar fi fost asta primul cas să arunce Ierusalimul cu petrii pe cei-ce se mărturisesc profeți.

Punctul meu de vedere în privința asta l-a aprobat și senatul roman, ba mi-s'a și promis, ca imediat după campania contra Partilor și garnizoana mi-se va întări. Așa însă nesimțindu-mă destul de tare pentru a calma agitațiunea generală, am recurs la următorul expedient. Am scris lui Iisus, că aș dori să-l ved la mine în palat. L-am invitat și el a venit.

Augustul Cezar știe, că în venele mele curge sînge hispanic și gallic, că frică nu cunosc, nici slăbiciune, însă când acest bărbat a pășit naintea mea, am simțit, ca și când picioarele mi-ar fi prins rădăcină, simțindu-mă păcătoș.

Cu o liniște cerească uimitoare a făcut un semn Iisus, ca și când ar fi zis: eată aici sunt. L-am privit cât-va timp. Crede-mi cucernice Cezar, că celebrii noștri sculptori artiști, cari sculpează zei și eroi, nici idee n'au despre trăsăturile unei ast-fel de fețe.

— Iisuse Nazarinene, zisei cătră el cu voce năbușită, trei ani de-a rândul ți-am fost asigurat libertatea cuvântului, și nu te-am conturbat în activitatea ta publică, căci cuvântul tău este cuvântul înțelepciunii. Nu știi, cetit-ai pe Socrate ori pe Platone, dar atâta știu, că din cuvintele tale izvorește o astfel de simplitate mișcătoare, ce te ridică mult peste aceia. Asta o știe Cezarul asta o știu și eu, guvernorul s'eu obedient; imi pare bine, că ți-am putut da această libertate. Nu viese însă să ascund năntea ta starea adevărată a lucrurilor, anume că cuvintele tale înțelepte ți-au atras mulți dușmani, ear, despre mine zic, că m'am aliat cu tine, ca să confisec Jidovilor și libertatea pușinea, ce le-a mai rămas. Eu te rog, și de fel nu-ți poruncesc, când bine-voitor îți atrag atenșinea să fii în cuvântările tale mai prevăzător, ca să nu iriți pe dușmanii tăi și mai departe contra ta, căci ei vor agita contra ta poporul, ear pe mine mă vor constrânge să te urmăresc pe calea legii.

Iisus a răspuns liniștit:

— Domnule, cuvântul tău nu este cuvântul înțelepciunii adevărate. Spune riful să-și schimbe cursul și-ți va răspunde, că se supune numai legilor creatorului s'eu. Adevăr zic ție, năntea de a înflori de nou rosa Saronului, și sângele dreptății se va vërșa.

— Sângele tău nu se va vërșa, răspunsei adănc emoționat, căci tu imi ești cu mult mai drag, de cât fariseii, cari abusează de libertatea, pe care Roma li-a dat-o; meru cărtesce contra împăratului și țin provincia în agitașune permanentă. Eu te voi apăra contra lor, ear palatul guvernorului ori-când îți stă deschis, ca loc de refugiu.

Iisus adăncit în cuget a dat din cap, apoi zise cu blăndeșă:

— Când ziua aceea va fi sosit, fiul omului nu va avea loc de scăpare nici pe pământ, nici sub pământ. Dreptatea va avea numai colo — arătând spre cer — refugiu, și ceea-ce este scris de profeșii, trebuie să se implinească.

— Tinărule, zisei cu blăndeșe, tu mă constrângi să-mi prefac rugămintea în poruncă. Asta o pretinde pacea provinciei. În vorbirile tale fii deci mai moderat. Pace ție!

— Domnule! — răspunsei Iisus, eu n'am venit în lume se vestesc rășboi, ci pace, clemenșă și iubire. Eu m'am născut în ziua, în care împăratul roman August a vestit lumiei pace. Persecușunea nu dela mine vine, ci eu o aștept dela alșii, pe care cu voia părintelui meu o voi suferi cu răbdare. Drept aceea ține-ți înțelepciunea pământescă.

Cu asta a dipărut ca o umbră.

În raportul s'eu apoi continuând Pilat, spune că Jidovii au aflat în Erode, tetrarhul Galileei un protector binevoitor, care ar fi fost gata să execute pe Iisus, dar temându-se de a se opune senatului roman, mai năntea a căutat o înșelegere comună cu Pilat. În decursul conferenșelor Pilat a declarat de repeșite-ori, că el consideră pe Iisus de cel mai mare înșelept al lumiei, că în vorbirile lui nu află nici o tentașune contra numelui lui Dumnezeu, și că este aplicat a-i asigura libertatea cuvântului și pe mai departe. La auzul acestei declarașunii din partea lui Pilat, Erode cu zimbet ironic plecă. Mai departe povestește Pilat în raportul s'eu, cum s'au folosit Jidovii de sərbătorile apropiate ale Paștilor pentru a agita poporul, chiar și templul l-au jefuit de thesaur. Pericolul a fost așa demare, încât Jidovii au insultat publice și pe un oficer roman. Dela guvernorul Syriel a cerut Pilat de repeșite ori două centurii pedestre și una euestră dar ajutor nu i-a venit; s'a vëzut deci avizat la rolul de simplu spectator al întâmplărilor petrecânde. Poporul a observat neputinșă și situașunea dificilă a lui Pilat, de aceea a prins pe Iisus, ear întreg orașul a resunat de sberătura: Restignește-l!

Contra lui Iisus s'au ridicat trei partide puternice: Erodianii, Saduceii, cari au urit din inimă pe Iisus și-au voit să scuture jugul roman; — și Fariseii, cărora Iisus le-a spus verde în față atâtea adevăruri crude! Acestora s'a alăturat apoi și plebea desfrănată, care în atari turburări tot-deauna afla deosebită plăcere. După astea Pilat continuă:

Pe Iisus l-au dus la Caiafa, unde a fost condamnat la moarte. Arhichiereul l-a adus apoi la mine, ca să pronunș d'asupra capului condamnatului sentenșă de moarte. Eu l-am răspuns, că Iisus ca Galilean stă sub puterea lui Erode, îndrumându-l la acesta. Acest laș însă sub pretext, că dătește guvernorului marelui Cezar cu

supunere, a depus soartea lui Iisus în mâna mea. Ast-fel a ajuns earăși la mine.

Se părea, că întreaga Judea s'a adunat în Ierusalim. Palatul guvernorului a fost plin de mulșime, care în continuu sbera și urla și care creștea mereu. Am chemat la mine pe nevasta mea de oare-ce știu puternice cezar, că este Galileană, și că are calitășii profetice.

— Stăpănul meu, nu te amesteca în afacerea acestui bărbat sânt. Eri l-am vëzut în vis. A umblat pe luciul mării, și a sburat pe aripile vântului. Furtuna și valurile i-s'au supus. Privește colo! O! În alvia Ebronului curge sânge, soarele jalește ca o vergură zidită în părete. Pilat, stăpâne, mare pericol te așteaptă, dacă nu ascultașii cuvântul meu.

Încungiurat de garda mea, am pășit în sala judecătoriei.

— Ce voișii? întrebașii mulșimea.

— Moartea Nazarineanului, răcni jidovimea ca dintr'un singur pept.

— Pentru ce?

— Pentru-că ia numele lui Dumnezeu în deșert! A profeșit surparea templului, ear pe sine se numește Messia, regele Judeilor! erupșă mulșimea în urlat grozav.

— Restignește-l! — strigară înănt s'au cutremurat păreșii palatului.

Nu mai un singur om a fost deplin liniștit în mijlocul mulșimei: Iisus Nazarineanul. O singură modalitate am știut, ca să-i scap vieașă: am lășat să mi să aducă apă, spălându-mă în semn de profundă indignare pe mâni.

Dar în zădar. Mulșimea agitată continuu urla: La cruce trimite-l!

Puternice cezar! Vëzut-am de multe ori popor agitat lărmuind, dar asemenea acestuia nici odată. Așa mi-se părea, că toate spiritele iadului s'au întâlnit în Ierusalim.

Dela palat până la muntele Sionului s'a estins șirul nesfârșit al mulșimei urlânnde, tumultuanșă și ghemuită ca un corp negru, lung, uriaș.

A inserat, ca într'o zi de eamnă. Era un întunerec ca în ziua uciderii lui Iuliu Cezar.

Eram singur năntea palatului. Orașul a fost ca mort. Garda mea încă a eșit ca împreună cu cavaleria, ce era sub conducerea unui centurion să susșină ordinea, întru cât e posibil.

O nespusă durere imi chinuia sufletul. Simșeam, că s'a întâmplat ceva, ce interesează mai mult pe zeii, decât pe oameni. Întreg orizontul era acoperit de nori, pe cari îi agita un vânt grozavnic, și astfel de cuvinte se puteau auzi, pe cari ureche omenească pân'aci nu le-a auzit.

În ora primă a nopșii m'am dus pe ascuns în oraș înspre poarta de cătră Golgota. Sentenșă nedreaptă era deja executată. Mulșimea venia napoi în oraș; dar n'a mai urlat ca mai năntea, ci părea tristă, tăcută, desperată. Mica mea gardă de asemenea a trecut pe lângă mine tristă. Signiferul a acoperit cu vel negru acula romană; cășii-va soldașii șopteau cuvinte neînșelese. Din timp în timp privea câte unul îndărșpt la muntele Calvariei, ca și când ar aștepta semne noi.

Trist și gânditor m'am furișat la palat. Pe trepte am întâlnit un bătrân venerabil și câte-va femei, cari plângând s'au proșternut la picioarele mele.

— Cine ești părinte, întrebașii pe venerabilul bărbat încărunșit, și care este dorinșă ta?

— Eu sunt Iosif din Arimatea, răspunșă moșneagul, — eată ingenunchiând implor, permite-mi să îngrop corpul lui Iisus.

— Fie voia ta, îi zisei, dând poruncă lui Manliu să grijască cu cășii-va soldașii, ca nimic să nu împedece înmormântarea.

După câte-va zile mormântul era gol; învțăceii vesteau în toate părșile provinciei, că a înviat, precum a prezis.

Ear eu mi-am ținut de datorinșă a-șii refera Auguste Cezar despre toate astea! În momentul când imi închei epistola se revarsă de zori. Chiar acum aud sunet de trompetă; dinspre poarta cezară vëd intrând în oraș 20 de centurii, cari toată noapștea au fost în marș, ca să poată ajunge la vreme. Dar au sosit prea târziu, căci, precum a zis el (Iisus), deja s'a săvîșșit.

PE CALEA CĂTRĂ GHETSIMANI.

După cina cea de taină, Domnul nostru, împreună cu ucenicii Săii, stând în picioare au cântat psalmi de laudă, cel obicșnuișii, cari aduceau aminte de eșirea din Egipt, trecerea prin

marea Roșie, darea Legii, suferinșele și învieerea lui Mesia. Mântuitorul vedea biruinșă psalmii menirea Sa, luptele, moartea și în aceșii Sa.

Sfârșidu-se cântarea, învțătorul încunșurat de cel unsprezece, părașii foșșorul și luă drumul spre muntele Mășlinilor. Casa unde fuseră sərbate Paștele, era așezată pe Sion. El a eșit prin una din porșile de miază-zi ale cetășei și a apucat calea spre Ghetsimani, străbătând povîrnișurile Ofelului, printre grădinile și viii din cale. Era o noapște, o noapște de răsărit, minoasă, senină, plină de stele.

Dușoșia lui Iisus, pururea nesecată, se ară și pe cale. El voește ca ucenicii Săii, nu numai să creadă într'însul, ci să rămână întru El. Această unire 'L preocupă cu deosebire. Vëzând în cale viile care acopereau grădinile și cărora le creștea cele dintăii mlădișă, a zis:

„Eu sunt buciumul vișei, cel adevărat, și tatăl meu lucrătorul este. Toată vișă care nu aduce roadă întru mine, o scoate pe ea; și toată, care aduce roadă, o curășă pe ea, ca mai multă roadă să aducă... Rămâneșii întru mine și eu întru voi“...

Precum vișă nu poate să aducă roada de sine singură, de nu va rămânea în buciom, așa nici voi de nu vęșii rămânea întru mine“.

„De vęșii rămânea întru mine și cuvintele mele întru voi, ori-ce vęșii vrea, vęșii cere și se va face vouă“...

Apoi, mai departe, sufletul lui Iisus se umple de nemărginată iubire, și zice ucenicilor: „Precum m'a iubit pe mine Tatăl și Eu v'am iubit pe voi. Rămâneșii întru dragostea mea... Aceasta este porunca mea, ca să vę iubii unu pe altu, precum eu v'am iubit pe voi“...

O! Doamne Isuse! Noi, urmașii ucenicilor Tăii, cari neconștenit avem pe buze aceste dumnezeeșii cuvinte, petrece-vom de-a pururi în dragostea Ta? Tu ai zis doamne: Unde sunt doi sau trei adunașii în numele meu, acolo stau și eu în mijlocul lor. Cășii oare, adunându-se în numele Tău, sunt părtașii de adevărata dragoste, cu care trebuie să fie legașii de Tine în veci?

„Toată casa care este împerechiată întru sine, nu va sta“ zice Domnul. Oare cuvintele acestea nu ne îndămnă, ca toșii să mergem pe o singură și dreaptă cărare, spre a ajunge la acelaș scop mântuitor? Cine ne împedică, cine? Patimile: ura, vrăjmășia și ambișia deșartă. Aceștea sunt ișvorul desbinărilor, cari ne mănâncă capul. Dar mai ales ambișia deșartă cășunează mai rău tuturor societășilor; căci ea a molipsit toată Irământătura. Dacă voim să scăpăm de această boală, apoi să ne curășim inima, îmbrășșând modestia și răbdarea Domnului nostru, cu care a învins toate chinurile și suferinșele pentru noi.

Este lucru netăgăduit, că dacă oamenii ar fi unișii în cugetări, pentru scopuri bune, și dacă n'ar fi câte capete atâtea părerii, ar lipsi turburările dintre societășii, și lumea ar merge în mod sigur cătră adevărata fericire.

Când fiecare om ar voi ca lucrurile să meargă după capul s'eu, unirea, pacea și vieașă fericită este departe de el. Din contra, când oamenii ar fi unișii, spre ceea-ce este bine și adevăr, atunci ar trăi ca frașii. Frașii se numesc și sunt numai aceia cari au o mamă și un tată; numai acela cari au supt dela acelaș piept, ce l-a încălzit și l-a mângăiat; numai aceia cari sunt condușii de sigura lumină a adevărului, dat de acelaș Părinte al tuturor; numai aceia cari au acelaș scop, tras de învțăturile Domnului nostru Iisus Christos, adică noi urmașii ucenicilor Lui. Deci, dacă ne place să ne numim astfel, trebuie să fim frașii, atât în vorbe cât și în fapte; apoi să ne lepădăm de frățietatea celor-ce viclenesc, a căror societate nu ne va fi de nici un folos.

Nu mai cu condișunea de a fi credinșoșii învțătărei Domnului, vom putea folosi nouă și societășei; numai domnind între noi adevărata dragoste va fi în șinul nostru pacea promisă de Domnul, ucenicilor Săii: „Aceștea am grăit vouă, ca întru mine pace să aveșii; în lume nęcaz vęșii avea: dar îndrășnișii, eu am biruit lumea“.

Cu aceste cuvinte pline de biruinșă și de abso ută încredere în ucenicii, Iisus a sfârșit convorbirea, și merse să se roage în grădina Ghetsimani. „Dragoste și încredere să fie între noi de-a pururea“.

Archid. Gh. I. Gibescu.

Gânduri răslețe.

Din ziarul unei copile.

Iphigeniet.

... Ce dulce e a mă gândi la el — la ideal. Știu, că el nici când nu va ceti ordurile a este, eu însă de mi de ori . . . că îl iubesc la nebunie.

O, de ce și trebuie să iubim? Nu e curios, să vezi pe nimeni din întreaga lume, afară de o singură ființă? In creeri un singur gând să incuibă, în suflet o singură dorință. Un singur nume, pronunțat mereu, cald, cu entusiasim, în taină ca și o rugămintă de femeie. . . .

18 Faur a fost ziua, pe care nu voi uita-o nici odată; ziua, care mi-a deșteptat în suflet cele mai extreme controversse. Simțeam ceva și eram mărează de ce simțeam!

In adâncul inimei mele s'a zugrăvit chipul lui frumos, în creerul meu numele lui neșters, și — ilacără vie mi-a cuprins pieptul. . . . Iubeam și iubirea mi-se părea: o trează și dulce visare; miserie bogată; liniște dulce fără de pace; veselie posomorită și un chin cu tainice șoapte, ce isbindu-se de stânca neînfrântă a credinței, nasc echoul: „pentru totdeauna.“

Și toate aceste — pentru el.

Îl priveam cu ochi setoși și îi studiam spiritul cu cea mai încordată atențiune. Lumina ochilor lui mi-a spus că are o durere ascunsă. Ce? Nu știu! Dar cuget, că . . . „Prea târziu“ . . .

Tot în seara aceea am primit dela el un canaf (ciucur) roșiu, ce s'a rupt de pe ordinea lui de dans. Ce fericită eram! Și acum îl păzesc cu sfințenie în medailon, cum păstrează avarul petrite scumpe, ce le-a câștigat cu sudorii de sânge. . .

Dar curind ne-am despărțit. O nouă cărare, o nouă destinație s'a înălțat înaintea mea și a lui pe orizontul viitorului. Când l-am întins mâna de despărțire, știam că-l voi căuta în veci și pretutinden; că în tot ochiul voi căuta ochiul lui, în tot glasul vocea lui; știam, că fără de el eu nu mă voi putea afla nicăiri!

Aceste toate au fost . . . au fost!

Și acuma . . . ah! acuma știu și simt, că am să îl perd . . . mai mult . . . că l-am pierdut!

Tot schimbă, tot, trece: și primăvara și soare și cântec și amor, numai una este etern: — legea.

Și amorul apare azi aici mâne colo, neînțelând însă să esite în veci, ca și legea. Da, nu va peri amorul meu, ci va sta sub chipul vreunei legi, poate chiar aceleia, prin care magnetul atrage nerisistibil ferul; însă cu toate aceste pe el îl voi perde — l-am pierdut.

Am mai văzut eu cum zboară fluturul grațios azi la un trandafir, mâne la o garoafă, ca apoi să moară la picioarele camelei. . . . Așa e și el. Poate că nici își mai aduce aminte de mine. Poate, că nici nu vrea să știe că îl iubesc ca pe nime în lumea asta. Poate că iubirea mea e o nebunie! Vai, aceasta neliniște mă omoară! Pentru-ce m'am adâncit atât în gândul meu, într'o dragoste fără noroc? . . .

Ce adieri ucigătoare s'au abătut peste sufletul meu de mi-a spulberat bucuria, de mi-a alungat speranța, ca pe o mică păsărică înspăimântată? . . . Câte plânsori neprevăzute atât de incet șterse!

Credeam că beau nectarul vieții, când sorb paharul morții; credeam că voi rămâne vecinic în domeniul fermecării, când — fără să observ — cad în abisul desperării! . . . Vai nenorocita de mine! . . .

Dar ce-am greșit eu, dacă în inima mea a încolțit iubirea? Așa a creat doar Dumnezeu omul, ca iubirea să-i îndulcească viața, ba să trăească chiar prin iubire Numai pe mine nu! Eu iubesc și tot mi-e amară viața. Iubesc pe cine nu vrea să știe de iubirea mea și nu știu de iubirea celora — cari mă iubesc. . . . Of! . . .

Of!

Culj, A904.

Șondorlin.

CUREUBEU.

— Poesii de Emil Isac. —

... Și mergeți chipuri fericite
Lăsați-mă să odihnesc —
Cu ochiu-mi rece la lumina
Și la viața să privesc . . .

Ah, uite cum să plânge corbul
E singur, poate părăsit —
Un trist tovarăș soț cu mine
Pe lume totuși am găsit!

Și valurile 'n vadul apit
De ce să plâng, de ce bocesc?
Și ramurile par'că-s negre
Ori doară și ele jelesc?

Și mistic cântă vântu 'n turlă
Și clopotul abia atins
Suspina lung . . . Afară-i iarnă . . .
De când visez, ce mult a nins!

Tresar. Și par'că ved cum umblă
La colțul sobit: fine 'n foc —
Și jarul limbute roșit
Par'că fredoană de noroc . . .

La geamu-mi sloit lung de ghiață
Alărnă vesel și lucesc —
Suspini, când ved așa o zare
Când dus pe gânduri o privesc . . .

O, ceruiri! 'Nalți și plini de milă
Ce potoliți durerea 'n piept —
De ce nu stingeți focu'n inimă
Și 'n ochiu-mi rece, dar' deștept?

De ce nu e eternă iarnă
În sinul cald și plin de foc?
Ca 'n veci să fie mort amorul
Ce 'mparte chin și nenoroc?

Când raza ultimă pătrunde
La coperișul trist și spart —
Eu par'că ved cum două inimi
Pe-o vectnicie se despart . . .

Și plânge vântul par'că geme
Bocesc de jale, plâng cu el —
Și mă gândesc la o iubire
Și uitatu-l teu inel . . .

Acoarde line sboară 'n aer
Și par'că toate plâng cu dor —
Iubire, Tu! Ești cel mai dulce
Și cel mai sfânt, curat, isvor.

O, înzădarnic caut în pieptu-mi:
E rece, trist și ne'nșeles —
Și lacrimile mi-sunt uscate
Ce m-au gonit atât de des . . .

Să fie altă lume asta?
Tresar uimit și turburat —
Răspunsul vine far'a crede:
Un lung suspin . . . Șam lacrimat! . . .

O tu, ce vrei să fii uitată
Tu faci să uit, tu faci să plâng —
Și focul ce-t aprins de tine
Nici când nu pot ca să 'l mai sting.

O tu, cu ochii tăi albaștri
Cu părul lung și mătășos,
In care piaptân mi-a fost mâna
De care ochiul e setos . . .

Și sinul tău atât de fraged
Ce 'ndeamnă mintea la păcat,
Și mânilor-atât de albe
Tu poți să crezi că le-am uitat?

O nu. De rid, de plâng cu jale
De spun amaru-mi lumii 'ntregi —
E pentru dorul tău ce dragă
Tu bine 'l ști, și 'l înțelegi.

Napoleon Bonaparte.

I.

Tineretele lui Napoleon Bonaparte. Serviciul de locotenent și căpitan în regimentul La-Fère. Napoleon și revoluția. Reîntoarcerea în Corzica. Bonaparte întră în serviciul republicei. Asediarea Toulonului. Cunoștința cu Duroc și Junot. Bonaparte la oștirea din Italia. Concedierea lui.

În 15 August anul 1769 se nascu fiul al douilea al avocatului Carol Bonaparte din Aiaccio, Napoleon. Mica insulă Corzica, care îi fu pământul natal, nu a jucat niciodată rol în istoria universală și nici un semn nu arăta, că fiul familiei simple va ședeă când-va pe tronul cel mai puternic și gloriios din lume, și domnitorii împreună cu popoarele lor își vor pleca genunchiul și capul înaintea lui.

Familia Bonaparte ca și cea mai mare parte a patrioților corzicani, a fost dușmană Francezilor și chiar Carol Bonaparte luptă cu arma 'n mână în contra Franței, al cărei cel mai mare domnitor și mai vestit erou deveni cu timpul fiul său.

După ocuparea insulei, guvernul francez se nizuia, ca să împace populația și astfel ajunse micui Napoleon Bonaparte în anul 1777 la școala militară din Brienne, unde a devenit în curind unul dintre cei mai eminenti elevi. Istoria și matematica erau studiile lui favorite. Pichegru, care jucă rol însemnat ca general vestit în luptele revoluțiunei, era între instructorii lui. E credință greșită că Napoleon ar fi fost deja de mic moros, închis și de natură uricioasă. Energie, foc însuflețitor și predicție spre a porunci împreună cu ambițiune nemărginită, eată ce îl caracterizau deja din copilărie; dacă îl supărau, era de multe-ori foarte emoționat, dar de altfel în fond avea inimă bună și își câștigă în scurtă vreme simpatia tuturor colegilor săi.

Încă pe atunci îi proceau mulți, că va deveni om mare. Cu ocazia examenului din anul 1783 câștigă într'atâta bună-voința mareșalului Keralio, încât acesta hotărî să-l ducă la școala militară din Paris, cu toate că tinărul cadet nu atinsese vârsta obicinuită, ce se cerea acelora, cari se înscriau în școala amintită. Acesta era cel dintâi institut militar din Franța, unde însă nu se primeau decât cei mai silitori și mai talentați băieți, cari apoi câștigau acolo creștere militară exempliară. Napoleon Bonaparte se convinge îndată de incorectitatea metodelui de educație și el, băiat tînăr încă, înaintă directorului un memorandum, în care desvoltă idea, că în loc de pompă și lux, ar trebui învățați elevii la simplitate și lipsă, dacă voește să devină soldați buni.

În etate de 18 ani la 1787, eși din institut și începu să servească în regimentul de artilerie La-Fère, ca locotenent. În 1791 fu avansat la gradul de căpitan și fu unul dintre cei patru oficeri, cari au mai rămas la regiment. Cei alții după izbucnirea revoluției sau emigrară sau își părăsiră postul. Tinărul Bonaparte salută cu însuflețire revoluțiunea. Având ca ideal și de altfel eroii anticii, inimei lui înfocate îi plăceau ideile republicane. Nu voia să fie altceva decât eroul libertății și egalității și nici nu i-ar fi trăsmit vr'odată 'n minte, că va deveni stăpânul lumii.

Ca înflăcărât patriot francez se întoarse tinărul în Corzica și luă comanda unei mici diviziuni din garda națională corzicană. Locuitorii insulei erau despărțiți pe acel timp în două partide: una ținea cu Francezii, cealaltă cu Englezii. Partida din urmă a învins și Napoleon fu silit să părăsească pământul părintesc. Casa strămoșească căzu pradă flacărilor, ear mama și frații săi găsiră refugiu la Marseilles. Napoleon plecă la Paris, unde intră în sevicul guvernului revoluționar.

Revoluția avea chiar atunci trebuință de soldați bine calificați. Mari pericole o amenințau și în țară și din afară. Pe lângă înaintarea Prusilor și Austriacilor, se adăuga și tulburările interne. În Vest ridicară steagul răsculații din Vendée. La Sud prinseră armele federaliștii. Trădarea a dat Toulonul în mâinile Englezilor și trupele republicei bombardau tocmai atunci orașul-port. Aci fu trimis și tânărul Napoleon, de comandantul artileriei.

Generalul Carteaux comanda trupele franceze; om îngâmfat dar totodată și prost, cu care Napoleon ajunse de mai multe ori în ceartă. Tânărul de 24 ani simțea superioritatea sa intelectuală și nu voi să asculte unor astfel de ordine, despre a căror stupiditate era convins. Admirabila sa ingeniositate, care a dat atâtea dovezi strălucite pe câmpul de luptă, recunoscuse numai decât situația lucrurilor. Deputatul Gasparin, care era trimis ca mandatarul guvernului la armata de Sud, îi plăcu de genialul tânăr și îndepărtă greutățile ce se iviră înaintea lui. Generalul Carteaux a fost transpus dela comanda oștirilor din Toulon și locul lui îl ocupă generalul Dugommier, care respecta însușirile militare escelente ale tânărului comandant de artilerie.

Acești bărbați deschiseră drumul carierei lui Napoleon și marele om îi amintea și mai târziu, pe timpul exilului său din Santa-Elena, totdeauna cu multă recunoștință. La bombardarea fortului Toulon seceră Napoleon primii lauri și lui i-se socotește meritul, că Francezii au reușit să reocupe fortul. Dugommier ceru rang de general pentru distinsul oficer și comisia supraveghetoare acordă lui Napoleon această favoare trimițându-l totodată la armata din Italia.

— La asediul Toulonului cunoscuse Napoleon pe Duroc, care deveni mai târziu cel mai credincios om al său și unul dintre vestiții săi mareșali, și pe Iunot, care se ținea între cei mai viteji soldați. Pe atunci cest din urmă era numai caporal și Napoleon îi dicta tocmai un ordin, când o bombă căzu de-odată lângă Iunot împroșcând scrisoarea cu praf. „Ce bine“, zise tânărul sub-oficer, „cel puțin nu mai trebuie praf de scrisoare“. Admirabilul sânge rece al tânărului Iunot câștigă într'atâta plăcerea lui Napoleon, în cât mai târziu îl luă cu sine în toate campaniile sale.

În șirul armatei din Italia tânărul oficer de artilerie se distinse din nou. Robespierre cel tânăr, care era acolo ca trimisul guvernului, reîntorcându-se în patrie, voi să-l ducă și pe el la Paris și dacă Napoleon s'ar fi dus cu el, cine știe, că nu și-ar fi sfârșit viața d'abea în floare, pe eșafod? Imprejurarea, că stătea în relație prietenească cu Robespierre cel tânăr, l'a făcut suspect înaintea nouilor bărbați dela putere și după căderea lui Robespierre a fost și deținut și cu toate că fu pus mai târziu în libertate, totuși a fost concediat din serviciul oștirii din Italia nordică. Aubry, noul ministru de război, l'a îmbiat cu toate acestea cu un post de general la oștirea din Vendée, dar nu la artilerie, ci la infanterie. Zicea, că Napoleon e încă tânăr, poate aștepta; trebuie să cedeze locul celor mai bătrâni.

La aceasta Bonaparte răspunse, că pe câmpul de luptă iute îmbătrânește omul și că el vine tocmai d'acolo. Acest răspuns îndrăzneț aștă și mai tare pe dușmanii lui și numele lui Napoleon Bonaparte fu șters din șirul generalilor activi ai armatei franceze.

II.

Planuri aventurioase. Rechemarea lui Napoleon. Inecarea răscușilor royaliștilor. Căsătoria cu Iosefine de Beauharnais. Bonaparte ia comanda trupelor din Italia. O proclamație isteată. Primele victorii. Bucurie în Franța Sardinia și alte state mici se predau. Un bun obicei.

Tânărul oficer văzându-se împiedecat în viitorul și cariera sa desperă, ear în desperarea sa se gândea chiar să-și părăsească patria. În creierul său invențios se născură o mulțime de planuri aventurioase. Voia să meargă în Turcia, pentru-ca să organizeze armata turcească în contra Rusiei. Credea, că în Franța nu i-se va mai da ocazie spre a-și dovedi talentul strălucit. Guvernul reacțional începând cu 9 Ther-

midor, își dădea toată silința ca să pună mâna pe cei mai înfocați republicani și Bonaparte se socotea între aceștia, cu toate că nu avea nici o legătură cu iacobinii și pe Robespierre îl stima, căci vedea în el omul ordinii.

Partidul reacționar dela putere își recunoscuse numai atunci greșala, când royaliștii se revoltară pe față împotriva Conventului. Acesta în strămtorarea sa se adresă pentru ajutor la vechii republicani, în cea mai mare parte întemnițați, exilați și concediați din serviciul de stat. Pericolul comun apropiu pe ultraiști și moderați, iacobini și girondiști. În 13 Vendemiare o armată compusă de 40.000 royaliști și secțiuni de oraș amenință conventul. Republicanii d'abea au fost în stare să strângă 5000 soldați.

În momentul acesta de pericol își aduseră aminte câți-va dintre membrii Conventului de generalul Bonaparte și el, care deja avea popularitate între soldați, fu numit de locotenentul comandantului general Barras.

Bonaparte luă măsurile de apărare; Barras purta dignitatea de general numai cu numele. Tunurile au decis lupta de pe străzi. Atacați dintr'odată din front și în flanc, răsculații începură să dea îndărăt sub focul granatelor și după câte-va ore lupta se termină cu înfrângerea totală a royaliștilor.

Conventul numi pe mântuitorul republicei de comandant al tuturor trupelor interne. Întregul Paris îl sărbătoria pe Bonaparte, numai vechii aristocrați îl urau de moarte. Și totuși într'acest timp începu să viziteze unul dintre saloanele, în cari se retrase vechia aristocrație. Acesta era salonul văduvei vicomtelui Beauharnais, pe care a cunoscut-o între împrejurări de tot ciudate. Când Conventul hotărî desarmarea secțiunilor de Paris, „veni un băiat de vr'o 12 ani la comandantul Bonaparte și îl rugă, să i-se reînapoleze sabia tatălui său, care era general sub republică și a fost decapitat. Bonaparte prinse o mare simpatie pentru băiat și îi îndeplini rugarea. Mai târziu se presenta și mama copilului, mulțumind pentru bunătatea generalului. Frumoasa văduvă fascină pe tânărul soldat. Din cunoștință se desvoltă o dragoste adâncă și durabilă, care se sfârși în 9 Martie 1796 cu căsătorie.

După câte-va zile în urmă tânărul general era deja în drum spre Italia. Scherer, comandantul armatei din Italia, deși în anul precedent câștigă o victorie destul de însemnată, nu putea să înainteze și guvernul voia să-l schimbe locul cu un om mai energic. Îl numiră deci pe Bonaparte de comandantul armatei din Italia.

Noul general hotărî să pună capăt mizerabilei situații prin un pas îndrăzneț. Avea de gând să conducă oștirea din regiunile de munte sterpe și stâncoase, unde tângiau în taberile de iarnă între cele mai mari mizerii, și înaintând prin valea râului Po în Italia nordică să despărtească armata austriacă de cea sardiniană, pentru a le lovi una după alta.

Sosi la sfârșitul lui Martie în Nizza și îndată mută de aci cartierul general, „Soldați“ — zise numai de cât după ce a sosit — „voi flămânziți și umblați desculți. Răbdarea și stăruința ce ați dovedit între stâncile aceste, merită admirație, dar nu aduce nici o glorie. Eu vă voi conduce pe șesurile cele mai bogate din lume. Provinciile pline de avuție, orașe mari vor cădea în mâinile voastre și veți câștiga acolo tesaur și glorie“. Într'asa fel de limbă încă nimeni nu a vorbit soldaților. Speranța pradei și gloriei le aprinse fantazia și desperarea fu schimbată în nădejde și însuflețire.

Armata dușmană era comandată de un general experimentat, Beaulieu. Conținea 80.000 oameni și avea la dispoziție 200 de tunuri. Oștirea franceză număra deabea 30.000 soldați capabili de luptă și 30 tunuri. Austriacii credeau, că atacul este aproape imposibil. Mișcarea neașteptat de repede alui Bonaparte îi puse în uimire. Nici nu i-au mai rămas timp spre a lua măsurii. Bătălia dela *Montenotte* se sfârși în 12 Aprilie cu împrăștierea totală a unei divizii de armată austriacă și lăsă în mâinile Francezilor: 5 tunuri și 2000 de prizonieri. Comandantul Austriacilor află numai a doua zi, că s'au întâmplat ciocniri.

Victoria întâia fu urmată de altele noi. Bonaparte se aruncă cu iuțimea fulgerului pe dușmanul înfrânt. În 14 câștigă lupta la *Mille-*

simo, în 16 lângă *Dego*. Generalul Provera fiind despărțit împreună cu arier-garda dușmană, a fost nevoit să depună armele; oștirea piemonteză fu ruptă de lângă cea austriacă și drumul sta liber înaintea Francezilor spre Turino și Milano. Pe generalul Colli l-au alungat din tabăra întărită dela Ceva. În 22 o nouă victorie. Armata republicei ocupă redutele din *Bicogne*, în 26 Cherascul.

În decursul a două săptămâni șase victorii. 21 stindarde, 55 de tunuri, 15.000 prizonieri și mai multe locuri fortificate căzură în mâinile învingătorilor. Partea cea mai bogată a Piemontului cucerită și regele sardinian se roagă pentru pace. Dar înfocatul, tânărul general nu se îndestulește cu atât. În proclamația sa către soldați zice, că nu au făcut nimic, până-ce n'au ocupat Turinul și Milanul; patria așteaptă mult dela ei.

Representanții națiunii au votat mulțumită armatei din Italia. Bucuria învingerei a cuprins pe întreaga Franță și pretutindeni nu se vorbea decât despre tânărul general. Regele Sardiniei a părăsit alianța austriacă și legă pace cu republica, sub condiții dictate de ea. Principii cei mici italieni se grăbiră a-și arăta supunerea și se credea fericit cel, care și cu mari sacrificii, a câștigat protecția republicei franceze. Cu această ocaziune luă Bonaparte obiceiul, de a cere ca despăgubire de războiu afară de bani gata și proviziuni, încă și tablouri sau statue cap'd'opere, cari aveau să înfrumusețască muzeele franceze.

III.

Lodi. Intrarea în Milano. Invidia directoriului. Trimiterea lui Wurmser în Italia. Genialitatea lui Napoleon. Noui învingeri. Înființarea republicelor Trans — și Cispadiane. Sosirea generalului Alvinczy. Bonaparte tot nu capătă ajutor. Arcole. Un exemplu însuflețitor. Rivoli. Provera capitulează. Predarea Mantuel. Papa. Înfrângerea arhiducelui Carol. Scrisoarea lui Bonaparte. Negocieri de pace. Decăderea Veneției. Napoleon pășește energic. Pacea de Campo-Formio.

Acum stăteau însuși Austriacii față'n față cu Bonaparte. Tânărul general nu le lăsa timp ca să se reculegă. Cu aceeași iuțală de fulger uimitoare, care și până-aci amestise pe adversarii săi, trecu râul Po și bătău în 10 Mai lângă *Lodi*, crunt pe Austriaci. Orașele lombardeze ajunseră unul după altul în puterea lui și în 15 Maiu își ținu cu triumf strălucit intrarea în Milano.

Geniul și norocul lui Bonaparte uimi depotrivă pe amici și dușmani; dar bărbații invidioși și bănuitori, cari erau atunci la guvernul Franței, vedeau în biruitorul dela *Montenotte* și *Lodi*, un nou Cromwell, care în curând îi va scoate dela putere. Se nizuiau deci în toate chipurile să îi micșoreze popularitatea, să-l împedece la înaintarea lui triumfătoare și să-l abstragă din glorie, cât numai vor putea. Din cauza aceasta voiră să trimeată pe generalul Kellermann de coleg, dar în contra acestei hotărâri Bonaparte protestă energic: „Mai bine un general de mijloc, decât doi buni“. Directorul cedă și Bonaparte fu lăsat, să continue războiul singur.

Bonaparte acum înainta până la *Etsch* și începu asediul cetății Mantua. Cei din Viena se speriară grozav și trimiseră dela armata din Germania pe Wurmser, cu trupe alese în număr de 30.000, spre Italia. Astfel armata austriacă se spori la 100.000, până-când cea franceză socotind și puținile trupe proaspete, nu se ridica mai în sus de 30.000. Bonaparte în zădar urgenta directorul pentru trimiterea trupelor noi. În deșert socotea, că oștirile din *Imprejurimile Sambre și Mass* cu cele dela *Rhin* vor începe la un timp operațiunile ținând în șac puterea dușmanului la Nord, spre a nu putea pași cu putere mai mare pe câmpul de luptă italian. Toate aceste speranțe s'au dovedit ca deșarte și se părea, că numai vr'o minune îl va mai scăpa pe Bonaparte.

Această minune a fost geniul lui, care și-a pregătit planul cu o invenție admirabilă. Aceasta mulțime a mișcărilor îndrăznețe, atacurilor false și retragerilor prefăcute tulbură capul genera-

lilor austriaci. Pe când Wurmser credea, că generalul francez asediază încă tot Mantua, acesta cu iuteala-și obicinuită pleacă de sub cetate și în decurs de cinci zile bate una după alta cele trei corpuri de armată austriacă. Wurmser își adună ruinele armatei și mai stă odată 'n față cu Bonaparte, lângă Castiglione. Incercarea lui a fost urmată de o înfringere totală și că armata-și nu a fost nimicită pân' la unul îi datorește întâmplării, căci Francezii fiind teribil de obosiți n'au fost în stare să-l prigonească. Într'aceste cinci zile Wurmser a pierdut: 70 tunuri, 15.000 prizonieri și 25.000 morți cu răniți, ear infanteria a rămas aproape fără nici o trăsura de muniții.

Poporul italian a primit cu însuflețire aceste victorii strălucite. Isbânda armelor franceze vestia și libertatea Italianilor. Partizanii Austriaci se ascuseră, clericali, cari agitau contra Francezilor amuțiră; la putere ajunse partidul revoluționar. Cu protecția lui Bonaparte în scurt timp se înființară două republici în Italia de Nord eliberată: republica Transpadană și Cispadană.

(Va urma).

Părerii despre Japonezi.

Un general francez, mare istoric și tactician, întrebat la un prânz să-și dea părerea despre valoarea militară a generalilor Japonezi, răspunde cu bruscheță: «Sunt niște maimuțe!» Toți comeseții rămaseră înmărmuriți. — «Să ne înțelegem», adăogă el văzând mirarea generală. «Nu le contest nici ardoarea nici bravura lor comparabilă cu ale soldaților lor. Dar ei știu numai să imiteze ceea-ce s'a făcut înaintea lor. Ei au cetit și studiat arta războiului din cărți și cunosc pe de rost soluțiunile clasice ale lui Napoleon sau Moltke. Dar inițiativa le lipsește. De s'ar găsi în fața unui caz nou — ceea-ce în război se întâmplă des —, ar fi incapabili de a aplica la soluțiune concretă știința lor teoretică. Tot prin această procedură au bătut pe Chinezi. În prezența unor generali pricepuți în conducerea unei armate, se vor găsi incurcați. Ei imită, dar nu creiază. Le lipsește atavismul militar...»

Cât despre civilizația lor superficială, eată ce istorisește sir Charles Cayzer, fost ofițer de marină, actualmente membru al Camerei comunelor din Londra: Sir Cayzer a cunoscut în tinerețe vechia Japonie, unde a petrecut acum 44 ani, când era aspirant pe bordul unei corăbii cu pânze. Cu un an înainte, prin tractatul dela Yedo, Micado deschisese țeara străinilor după o izolare de secol. Corabia lui Sir Charles fu adusă de vânturi la Yokohama, unde tinerul ofițer a fost martor la scene stranii. Deși Micado doria relațiunii amicale cu Occidentalii, totuși supuși săi aveau alte gusturi: pentru un da, sau un nu, ei apucau cu amândouă mâinile groaznicele lor săbi și ciopârțiau în mai multe bucăți un drac de străin.

Un marinar hoipărind se oprise să caște gură în fața unei prăvălii; un samurai se apropie de el pe tăcute și dintr'o singură lovitură îi retează capul, care se rostogoli la mai multă pașt, pe când corpul rămase în picioare un minut sau două, când se prăbuși într'un lac de sânge. Lumea care se adunase la spectacol, se strimba de ris! Gluma era minunată!

Plimbându-se prin părțile mai impopulate ale Yokohamei și mai târziu în Nagasaki, sir Charles observă că mulți oameni suferiseră diverse amputări: unora le lipseau mai multe degete, altora li-se tăiasă o urechie sau o mână. I-se explică împregiurarea

prin faptul, că în loc de a se umplea pușcăriile cu condamnări mai bine li-se da drumul acestora după ce li-se tăiasă un membru.

Dar' un spectacol îl îngrozi cu deosebire. Într'o stradă din Yokohama observă un cerșetor care avea buzele cusute una de alta cu sirucă. Acest nenorocit jurase strâmb; pentru-ca să fie împiedecat de a mai păcătui, în puterea legii, i-se închise gura pentru totdeauna. Nu mai putea nici vorbi, nici mânca alimente solide. Rudele sale îi băgau o țevă în gură printr'o găurică și astfel îi dedeau oare-care hrană lichidă.

Sir Charles încheie, că un popor capabil acum 40 de ani de asemenea cruzimi nu poate fi astăzi civilizat, decât în mod superficial. I-a lipsit însă timpul de a-și civiliza creierul și sufletul.

Culegător.

Petreceri.

Secțiunea meseriașilor români dela „Asociațiunea Națională Aradană“ vă invită respectuos la petrecerea de joc împreună cu concert și reprezentațiune teatrală ce se va ținea în frumoasa sală a »Casei Naționale« din Arad Dumineca Tomii în 4/17 Aprilie 1904. Prețul: Locul prim 2 cor.; locul al doilea 1 cor.; tinerimea stud. loc de stat 50 fil. Venitul curat este destinat »Casei naționale«, pentru arangiarea binei. Suprasolviri se primesc cu mulțămintă la adresa episcopului primar Constantin Don, și se vor cuita publice.

PROGRAMA:

1. »Dorul,« cor mixt de I. Murșan 2. »Sună buciumul,« cor bărbătesc de I. Vidu sub conducerea dlui Dimitrie Simea pedagog curs IV. 3. »Dela sat,« piesă populară în 4 acte de N. Macoviștean. Persoanele: Pavel, țeran bogat dl Sava S. Demian. Maria, soția lui d-șoara Elena Lucaciu. Florica, fata lor d-șoara Ecaterina Lucaciu. Ilie, țeran sêrac dl Lazar Tanascu Stana, soția lui d-șoara Silvia Dublea, Lisandru, fecior de țeran dl Vasiliu Huț. Vasilică, fecior de țeran dl Ioan Gabor. Ianco, fibiriu dl Ioan Filimon. Un preot, dl Vasiliu Maghiar. Un învățator, dl Pavel Gligorescu. Reprezentanți comunali, bărbați, femei, gendarmi. Locul un sat românesc. După reprezentațiune urmează joc. începutul la 8 ore.

* **Societatea de înfrumusețare din Seliște** are onorul a vă invita la *producțiunea teatrală* ce o va arangia în Seliște la 11 Aprilie 1904 st. n. Se va reprezenta piesa »Aur«.

✓ **Corul vocal din Cielova rom.** arangează petrecere Luni a doua zi a sf. Paști sub conducerea inv. Nicolae Călnicean. începutul la 8 $\frac{1}{2}$ ore seara. NB. Venitul curat este destinat pentru înființarea unei biblioteci populare, de care la noi este grabnică trebuință. — Suprasolvirile se vor publica. *Comitetul.*

✓ **Invitare la Concertul și Reprezentațiunea declamatorică** ce o va arangia elevii școlii centrale, în localul școlii oin Sânt-Andreeș, cu concursul unor domni din Deva și jur. La Dumineca »Tomii« (17 Aprilie st. n. 1904). Pentru comitetul arangiator: George Romanul, președinte. Abei Bera sub-președinte. Corneliu Popescu, cassar. N. Troanca, secretar. Ioan Triff, controlor.

* **Reuniunea rom. ds cânt. și muzică din Recița-mont.** arangiază Luni, a 2-a zi de Paști, la 11 Aprilie 1904 st. n. în localitățile »Casinei române« o Reprezentațiune *teatrală-musicală* După reprezentațiune dans. Prețul de intrare: Toți membrii reuniunii au cu familiile lor intrarea gratuită. Nemembrii: Rangul I. de persoană 1 coroană 20 fileri, Rangul II. de persoană 1 cor., Loc de stat 60 fil. începutul la 8 ore seara. Bilete de intrare se pot căpăta la

cassarul Reuniunii dl Iosif Barbu și seara la casă. On. public e rugat a păstra biletele de intrare.

* **„Reuniunea de cetire și cântări“ din Viodinț** are onorul a vă invita cu stimă la *Concertul împreună cu teatru și petrecere de joc*, care se va ținea Luni 29 Martie st. v. 1904 în sala școlii de băeți. Prețul de intrare: Locul I. 1 cor., loc II, 80 bani, stând 40 bani. începutul la 8 $\frac{1}{2}$ ore seara. Oferte se primesc cu mulțămintă și se vor publica pe cale ziaristică. Venitul curat e pentru înființarea bibliotecii Reuniunii. Muzică bună stă la dispoziție.

Comitetul.

* **Corul vocal gr.-cat. român din B. Comloș** are onoare a vă invita la *concertul împreună cu reprezentațiuni teatrale* ce se va arangia la 29 Martie (11 Aprilie) a. 1904. la a doua zi de Paști în sala ospătării mari. Prețul de intrare: loc I. 1 cor. 40 fil., loc II. 1 cor., loc III. 60 fil. Venitul curat fondului corului. Suprasolvirile marinimoase se primesc cu mulțămintă. Muzica din Vinga.

Comitetul.

* **Corul bis. gr.-or. rom. din Deva** are onoare a vă invita la *Producțiunea musicală-teatrală* ce se va ținea Luni la 29 Martie st. v. (11 Aprilie st. n. a 2-a zi de Paști) în sala »Redout« din Deva.

Comitetul arangiator.

Prețurile de intrare de persoană: loc I. 2 cor.; loc II. 1 cor. 40 fil.; loc III. 1 cor.; Partere 80 fil.; Galerie 50 fil. începutul la 8 ore seara. Venitul curat este destinat pentru scopuri filantropice. N. B. Suprasolvirile marinimoase se vor primi cu mulțămintă și se vor cuita pe cale ziaristică.

Anunț literar.

În tipografia diecesană din Arad s'a pus sub tipar și în scurt timp va apare în a III-a ediție:

„Rugăciunile școlarilor și cântări bisericesti“.

Aceasta ediție e mult îmbogățită, că pe lângă materialul din trecut mai cuprinde: Căntăsiile »Deschidevoiu gura mea« și »Crucea însemnând Moise«, cari se cântă mai mult peste an; apoi, rugăciunile la masă, »'oliuleul« cu toate pripelele »Mărimute« de peste an etc., astfel, că cartea cu 3—4 coale de tipar va fi mai mare ca cele din trecut Totuș prețul s'a ridicat numai cu 10 fil., așa că în loc de 30 fil. va fi cu 40 fil. (20 cr.). Legătură elegantă aurită. — Cea mai folositoare carte pentru școlari și adulți.

Bibliografie.

A apărut:

Reforma învățământului superior teologic în institutul gr.-or. din Sibiu. Propunere și Proiect de Regulament prezentate Prea venerabilului Sinod archidiecesan de Greg. Pletosu protoieru, deputat sinodal.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Se află de închiriat

o casă în piața de bucate din Brad, acomodată pentru hotel ori prăvălie, având și licență pentru vânzare de beutură.

Reflectanții să se adreseze cel mult până la 30 Aprilie a. c. la **Nicolau Obedeu** proprietar în Brad.

Se caută un practicant în farmacia lui Ignatie Fűszfás, farmacist în Caransebeș, recerându-se posederea limbei române.

Caransebeș, 20/III 1904.

Cu stimă:

Ignatie Fűszfás,
farmacist.

Editor și redactor responsabil: Ioan Russu-Șirlianu.

Noroc escelent la TÖRÖK!!

Incomparabil

prieste norocul prăvăliei noastre principale. In scurt timp am plătit mai mult de 15 milioane coroane prea onorațiilor nostri clienți; numai în timpul din urmă

Cel mai mare câștig și adică:

marele premiu de **605.000** coroane numărului de los 57080

100.000 cor. câștig pr. losul	14.366	80.000 cor. câștig pr. losul	83.061
100 000 " " " "	52.528	70.000 " " " "	81 161
100 000 " " " "	94 780	70.000 " " " "	5.498
90.000 " " " "	109.780	60.000 " " " "	51.613
90.000 " " " "	83 610	60 000 " " " "	76 347
90.000 " " " "	92.787	50.000 " " " "	3.036

și afară de acesta și alte multe câștiguri mai mari.

Recomandăm deci ca să luați parte la jocul de lozuri (loteria) cel mai norocos din lume. — La loteria ce va urma sub Nr. 14 cu licența reg. ung. eară pe

110.000 lozuri vor cadea 55.000 câștiguri

și se vor trage cu totul colosala sumă de

14 milioane 459.000 coroane

in timp scurt de 5 luni.

Cel mai mare câștig la cel mai norocos caz va fi

1,000,000 DE COROANE

Mai departe 1 premiu 600.000, 1 premiu 400 000, 1 à 200 000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 a 20.000, 8 à 15 000, 36 à 10.000 coroane și alte multe; cu totul 55 000 câștig și premii.

În suma de 14 milioane 459.000 coroane.

$\frac{1}{8}$ los ver. fl. — 75 sau 175 cor. | $\frac{1}{4}$ los ver. fl. 150 sau 3— cor.
 $\frac{1}{2}$ " " " 3 — " 6— " | $\frac{1}{4}$ " " " 6— " 12— "

Lozurile le trimitem cu rambursă sau prin trimiterea înainte a sumei. Planurile oficioase gratis. Comande pentru lozuri veritabile cerem

până în luna Aprilie ziua 15 a. c.

a se trimite cu încredere la noi

Török A. és Társa

CASĂ DE BANCĂ în BUDAPESTA.

Cea mai mare negustorie de lozuri din patrie. — Prăvăliile neguțătoriei noastre supreme de lozuri sunt:

Centru: Teréz-körut 46/a. Filiale: 1. Váci-körut 4/a. 2. Muzeum-körut 11/a. 2. E-zsébet-körut 54/a.

Cuponul de comandă se tae. Banca Török és Társa, Budapesta.

Rog pentru mine a se trimite I. clasă de bilete pentru loz reg. ung. cu planul de jos oficios.

Suma în coroane { Vă rog a o rambursa.
o trimit cu mandat postal.
o dau în bilete (bancoate, timbre). } ce nu convine se șterge.

Adresa corectă.

Primul și cel mai mare Institut de

galvanizare, nikelizare și emailare,

149 8-10

provăzut cu lumină electrică

în T I M I Ș O A R A .

JOZSEF-VÁROS, PIAȚA KÜTTL Nr. 3.

POLLÁK JAKAB

Biciclete noi dela 100 coroane în sus.

Biciclete cu motor dela 500 coroane în sus.

De oare ce atât biciclete, cât și automobilele însuși le fabric, mă aflu în pozițiunea de a pute acorda p. t. mei clienți cele mai mari favoruri.

Repararea perfectă a unui biciclu vechiu, nikelizarea, emailarea și repararea, mâner nou, pedal nou la olată 24 coroane.

Un automobil de 10 cai, un nou omnibus (fabricat propriu) să așă de vânzare.

BIEDL JÓZSEF

coloritor și pictor de odăi, imitator de lemn și marmură Arad, piața Libertății (vis-à-vis de statuie).

Primește toate lucrările ce se țin de bransa asta, chiar și cele mai grele. 187 4-25

Pictări de odaie,

precum și coloriri și imitari de lemn indigen sau exotic (fioderare) în ezecție de gust,

pe lângă prețuri moderate.

Primește tot odată curățirea locuințelor de tot felul de insecte, pe lângă garanție. Comandele din provincă prompt și grabnic.

— La comande pe seama bisericilor rabat. —

Piane, pianine și note musicale

se găsesc în depositul meu înființat în anul 1850 cu prețurile cele mai moderate, la dorință în rate, eventual pentru

închiriat cu luna.

Pianele mele sunt din fabricile: Bösendorfer, Ehrbar, Hoffmann, Kern, Krämer, Koch și Korselt, Luner Lyra, Petrof, Proksch, Schnabel, Stelzhammer, Svingl, Schweighoffer, Thek și Weszely.

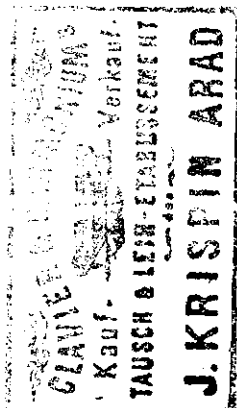
— Primește reparații și acordări de piane. —

In biblioteca mea de împunutare taxa lunară pentru ceit este 1.60 cor. pe lună. De volum 10 fileri.

IOSIF CRISPIN

Arad, str. Deák-Ferencz Nr. 28.

99 2-12

Primirea în posesiune uî atelireau

pentru
reparaturi de obiecte de aur, argint și giuvaericeale.

Respectuos aduc la cunoștința On. public, că am primit prăvălia pentru reparaturi de obiecte de aur, argint și de giuvaericeale, ce se află în Arad, str. Széchenyi Nr. 1, sub firma **Regényi Kálmán**.

Făc tot felul de reparaturi pe lângă prețuri ieftine.
Cumpăr tot felul de aur călcat și lucruri de argint pe lângă prețurile cele mai înalte.

Rugând binevoitorul sprigin al On. public, rămân cu deosebită stimă

158 5-25

CHRISTIAN JÓZSEF

ARGINTAR.

Strada Széchenyi nr. 1.

Îndată efect surprinzătoru!

Nou! Jahner-Crème fără grăsime. Nou!

Mai nou product higienic pentru înfrumșetarea și nobilizarea pielii

Efectul îndată fără esemplu consistă prin aceea, cumcă pelea obrazului, prin aceeași ușoară încordare, consistă asemenea unei neteziuni de marmor alb și fineță, care acū nicî prin un alt mijloc de înfrumșetare nu s'a dobândit.

Un mijloc de înfrumșetare prin însușirea aceasta cum e Jahner.

Crème fără grăsime agitează în tot locul o senzațiune însuflețită. Mai perfect pe terenul pentru îngrigirea înfrumșetării. Nesticăcios! În moment efect.

Pe timpul întrebunțării dispar peste galbene, bube de înferbințări, bubițe, sgrăbunțe și altele pentru necurățirea pielii.

Netezește sbărcituri și semn de bubat, acoardă însuși la persoane mai bătrâne o culoare de obraz jună proaspătă și grațioasă; obrazul, grumazul, brațele și mâinile conservă o frumșetă frapantă și o culoare dragostoasă.

Jahner-Crème fără grăsime să poate mai virtos ziua cu succes a se întrebunța. Nu conține nicî argint viu, nicî plumb. 1 tegulă 1 coroană.

Jahner s a p u n. Acest săpun servește spre conservarea și nobilitarea pielii, este liber de ori-ce aspreală și eserecăt influința cea mai binefăcătoare asupra pielii. La întrebunțarea Jahner-pomadel trebuie mai întâiu să spălăm cu acest săpun, prin ce efectul pomadel se menținează foarte esențial. 1 drb. 60 filerî.

Jahner p u d e r. Jahner-puderul este nedisputaver non plus ultra a tuturor puderilor. Este un pudor pentru bai, salon, de toate zilele precum și pentru înfrumșetarea pelei, care are însușirea nu numai de a scoperi, ci este și absolut nesticăcios. Jahner-puderul este un product perfecționat, care în privința bunătății a fineței și a nepernițiosității este asemenea ori-cărui pudor indigen și din țări externe. Pentru blonde să ia rosa s'au alb; pentru brunete (chamois, galbeniu) rosa sau alb. 1 șatula 1 coroană.

Jahner a p a d e g u r a. Cel ce-și spală gura regulat seara și dimineața cu Jahner apa de gură nu va avea nicî-când dinți găuroși și delatură durerea de dinți. Nu se poate destul recomanda la carne burețioasă al dinților. Tocmai așa se potrivește la dinți cu rădăcini clătinate. Un mijloc sigur contra cărnii dinților ușor sângeroase. Contra putrezirii cărnii dinților. La dureri de dinți reumatice. Foarte prețioasă este la înlăturarea respirațiunii rău mirositoare. 1 sticlă 1 coroană 40 filerî.

Jahner p a s t a d e d i n ț i. Liber de săpun. Mai toate persoanele cari întrebunțează pasta cu săpun conținătoare, au la marginea dinților o peatră acră cafeniu deschis; carnea dinților e moale și ușor sângeroasă! Este dară a se recomanda tuturor, cari țin la valoarea dinților sănătoși și frumoși Jahner pastă de dinți fără săpun. 1 dosă 1 cor.

Jahner p o m a d ă p e n t r u c r e ș t e r e a p ă r u l u i. 1 Tegula 2 coroane.

Jahner e s s e n ț ă d e p ă r. Aceasta întărește perii deja clătinați, înaintează în mare măsură creșterea și contribuie hotărît la deplina înlăturare a mătrefei din cap. 1 sticlă 1 coroană 60 filerî.

Jahner v ă p s e a l ă d e p ă r. Resultat reușit! Nu descolorează! Culoare naturală a părului! Cel mai nou nesticăcios mijloc care îndată după prima întrebunțare recăștigă culoare naturală a părului încăruntit, alb și roșu, precum părul din barbă și sprâncene, după plac brunetă și neagră sau blondină. Aplicarea este foarte simplă și este alăturată în instrucțiunea dată fie-cărui etaf. O neisbândă a coloritului după precisa instrucțiune de întrebunțare de sigur nu să întâmplă.

La cumpărare să se spună apriat ce culoare se poștește (negru, brunet sau bël) pentru părul încăruntit. Un carton 4 cor.

Jahner a p ă b l o n d i n ă. Părul nu prea frumos bël, roșu și brunet să poate în timp foarte scurt bël-auriu colora. Apa blondina este pe deplin nesticăciosă, fluidul e fără culoare și miros, care nu colorează nicî pelea, dar nicî pânzăturile albe. 1 sticlă 4 coroane.

Părul alb nu să poate cu apa blondina colora. Pentru părul alb se convine numai Jahner vapseală de păr.

MIJLOC DE VINDECARE.

Tusă. Bomboane de Dr. Oppolzer. Un mijloc foarte aprobat contra catarhului a organelor de respirat, contra tusei, răgușelei, contra gâdelării în ghit, catarhului de plămâni, a respirației grele. 1 șatula 80 filerî.

Fluidul pentru Rheumatism și Gicht a lui Dr. Hoffmann. Un mijloc aprobat încă de mulți ani contra Gichtului, Rheuma, dureri de nervi, Neuralgia, Rheuma, în musculi, Exudate, Ischias, Scrân tirea unor membre, înțepenirea musculilor și coardelor chilaviturilor și durerilor din crucea spatelui. 1 sticlă 80.

Pilulele curățitoare de sânge a lui Dr. James. Pilule acestea curătesc sângele, iritează activitatea mațelor și înaintează mișcarea scaunului, depărtează toate sucurile rele, ferea stricată și rămășițele rămase din alte betesuguri. 1 boită 80 filerî.

Balsam de Dr. James. Balsamul acesta încălzește rânza și sângele îngreoiat, depărtează acriciunea, flegma și ferea superfluă și prin aceasta produce o mistuire proaspătă, prin urmare aduce mistuirea rânzei (stomachului) în mișcare nouă și esecăt pofta la mâncare și beutură. Balsamul acesta depărtează vânturile, sporește activitatea Intestinelor, delatură ridicarea din stomach, amărăciunea, greața de cap și amețiala. 1 sticlă 80 filerî.

Unsoare de rîe a prof. Kaposi. Această unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la rîe ci și la tot felul de excreșcenții a pielii. 1 tegulă 1 coroană.

141 6-16

Comandele să se adreseze la

RUDOLF JAHNER, apotecariu.

Temesvár-Fabrio strada principală Nr. 70.

Cel mai efin isvor de cumpărare în una din cele mai mari prăvălii de **Oroloage și giuvaericeale**

din Arad

Pentru prețuri ne mai pomenite se pot căpăta la

Deutsch Izidor,

clasornicar și juvaergiu

Arad, strada Templou.

(Palatul minorităților).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus

" " " dame " 12 " " "

" argint " bărbați " 5 " " "

" " " dame " 6 " " "

" oțel și nikel " 2 " " "

Wecker " 150 " " "

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă

1005 144— aceleași prețuri.

Primesc și schimb obiecte de lux,

cumpără pe lângă prețul cel mai înalt

posibil, aur și argint călcat.

— Telefon n-rul 438 —

Am onoarea a aduce la cunoștința m. on. public, că 1009 38--50

am deschis

Un atelier de tapiserie și înfrumșetare.

Ani îndelungați am lucrat în ateliere de rangul întâi din Budapesta, Viena, Berlin, Brüssel și Paris, așa încât sunt în poziția plăcută de a putea corespunde tuturor esigențelor moderne.

Primesc tot felul de lucrări de brânșă asta dela cele mai simple până la cele mai elegante, pe lângă prețuri moderate.

Primesc efin mobilarea de locuințe în loc și provincă. La mutări primesc transportul mobilelor, precum și repararea și renovarea de mobile și mese de biliard, pe lângă prețuri efine.

Reiner I. Gyula,

tapister și împodobitor.

Industria de lumină de ceară

St. Antonius

I. NEUHOLD & Comp.

Timișoara.

Str. Hunyadi, Batthányi, p. Dózsa,

colț cu statua sf. Maria.

148 14-80

Fabrică de lumină de ceară artificială.

Distinsă cu premiul statului și cu lauda personală a M. S. Regelui.

■ Fără fum și fără scurgere. ■

— Continuu lumină frumoasă. —

Comande se pot face mai simplu prin postă.

Cumpărăm ceară galbină de albine.

Telefon Nr. 622.

Recomandându-ne în atențiunea On. Public și a On. preoțimii cu cele mai bune lumină de ceară din patrie.

Cu toată stima:

I. NEUHOLD & Comp.

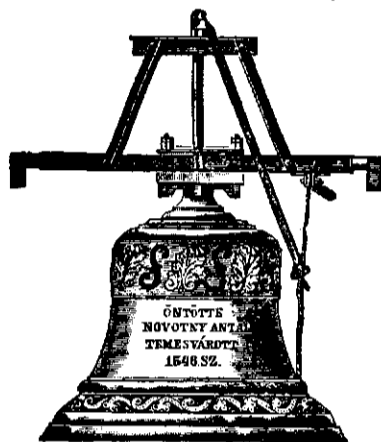
Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și de metal
a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adiustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ea violă — cu găuri după figura

Să se știe că acestea au un ton mai intensiv, mai răsunător, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu așa că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton unui clopot de 408 klg. patent după sistemul vechiu

— departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toate de metal

Clopote în greutate de 300 klg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco

1035 34—52

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere de credit stă în legătură cu cele mai mari bănci din țară și exoperează

împrumuturi pe pământuri și edificii

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai ieftine interese și anume pe termen de 10—70 ani cu 2%—5³/₄%.

Credit personal cu garanți și obligație pe 5—10 ani.

La funcționari de stat, comitat și oraș, precum și la oficeri, credit simplu și fără garanți.

La dorință servim cu informațiuni, rugând marcă postală.

„Pecunia“

întreprindere de credit, Sibiu (Nagyszeben).

Str. Poplăci Nr. 27.

69 8—

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 103—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comănde din loc și provincă se efectuează prompt și punctal. — Lucru bun și solid. Prețuri moderate. Serviciu punctal.

La expoziția de stat premiat cu medalia de argint, pentru lucrarea solidă și gingașă.

Să sprigim industria locală!

Marele depozit de pălării pentru bărbați, femei și copii prima prăvălie și atelier de reparație în Arad a lui

BITTENBINDER KONRÁD.

Cel mai estin izvor de cumpărat pălării de paie și postav pentru bărbați, femei și copii în loc și provincie.

Atrag atențiunea domnilor și a damelor, asupra

palăriilor mele de primăvară și vara,

cari sunt minunat de frumoase și făcute după ultima modă. Depozitul meu l-am îmbogățit cu pălării la modă în măsură cum n'a fost.

Primește curățirea și văpsirea de pălării de postav ori de paie în o'i-ce culoare.

Pălării florentine se curățesc esel siv numai la mine

CALC ȚILINRE LA DORINȚĂ IMEDIAT.

Comănde din provincie se efectuează de loc.

Filtru pentru via și rachiu totdeauna la depozit.

Cu deosebită stimă:

167 3—5

Bittenbinder Konrád,

pălărier.

ARAD, strada Deák Ferencz Nr. 42 vis-à-vis de „Crucea Alba“.

Prima și cea mai mare prăvălie sud-ungară de mauzolee și lespezi de marmoră.

144 1. 6

Tunner Kornél

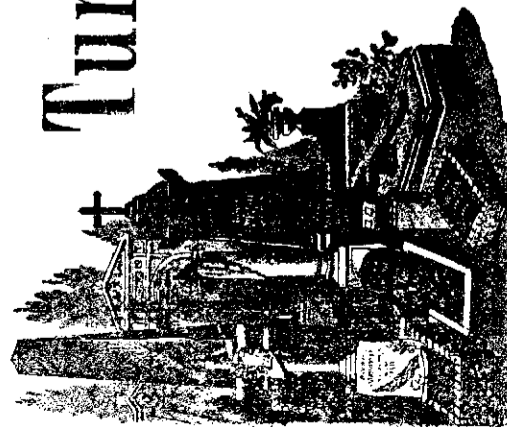
Temesvár-Gyárvaros,
Andrássy-ut 22. szám.

și
Temesvár-Józsefáros
Hunyady-ut 4. sz.

Recomandă m.usoleele ssle și lespezi de marmoră frumos executate pentru

prețuri nespus de reduse.

Telefon 609.

Tot omul trebuie să știe că la haine ieftine pentru Paști conduce numai marea prăvălie de ocaziune a lui

REINER S. SÁNDOR

pe cumpărător

Să nu piardă nimeni ocaziunea

a se folosi de aceste prețuri ieftine, căci

postav pentru haine bărbătești se află deja dela 2 fl. 50 cr. în sus.

Stofă pentru dame 120 cm. lată, metrul 37 cruceri.

Un metru delină numai 32 cruceri.

Un metru carton de spălat bun, numai 15 cruceri.

161 7—15

Un metru batist bun numai 14 cruceri.

Cumpărarea nu este obligată, privirea e gratuită.

Magasinul cel mare ocazional al lui REINER S. Sándor

ARAD, Piața Libertății Nr. 15 (Sabadság-tér) de lângă cafeneaua Fiume

S'a deschis cel mai mare magazin de ghete în Arad.

Increderea On. public în fabricatele noastre se întărește din ce în ce mai mult în urma principiului că la toate fabricatele noastre se poate vedea lămurit prețul stabilit și foarte mic.

30 de magazine

Ghete p. bărbați, tari p. folosire de toate zilele fl. 2.25

Ghete pentru bărbați, foarte durabile . fl. 2.50

Ghete p. femei negre și colorate, f. ieftine fl. 2.25

Ghete p. femei cu bumbi negre și colorate . fl. 2.75

în orașe mai mari, 60 de magazine în străinătate: în Austria, Germania, Serbia etc. dovedesc, că fabricatele noastre preste tot se bucură de bun renume.

În tot locul vindem numai fabricatele noastre originale maghiare proprii.

165 5—10

Fabrica de ghete „TURUL“ ca soc. pe acțiuni în Timișoara.

Filială: ARAD, PALATUL MINORITILOR.

Mașină de cusut SINGER dela fl 30 în sus.

„ „ „ cu navă (suveică) rot. „ 45 „ „

Biciclii-Courier, model 1904 de materie engleză „ 60 „ „

Pneumatit pentru bicicie „ 3.60 fl.

Șeauă „ „ „ 2 — „

Pedale „ „ părechia „ 2 — „

Lampă de acetlyen „ 1.70 „

Comandele sosite prin poștă se efectuează punctual și grabnic.

180 1—10

Marfă neconvenabilă se primește îndărăt.

Depositul fabricii de mașini de cusut în Timișoara.

Ladányi Izso, Timișoara.

Edificiul seminarului catolic.

ARAD, Tipografia Angel Popovici-Barcian